

**„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW
MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”**

PROJEKT DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Październik 2016

Zamawiający:

Miasto Ostrów Mazowiecka

ul. 3 Maja 66

07-300 Ostrów Mazowiecka

Opracowanie:

KAMON Consulting

Ul. Meissnera 1/3 lok. 192

03-982 Warszawa

Twój partner w gospodarce opartej na wiedzy

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W MIEŚCIE OSTRÓW MAZOWIECKA ORAZ SKALI I POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	5
3. OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI W MIEŚCIE OSTRÓW MAZOWIECKA	6
3.1. Procedura delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	6
3.2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	10
3.3. Czynniki i zjawiska kryzysowe na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji	15
4. WIZJA WYPROWADZENIA OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI)	17
5. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCE NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK	19
5.1. Cele rewitalizacji	19
5.2. Kierunki działań rewitalizacyjnych	25
6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	33
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	33
6.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	47
7. MECHANIZMY INTEGROWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	51
7.1. Komplementarność problemowa	51
7.2. Komplementarność przestrzenna	57
7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	60
7.4. Komplementarność finansowa	61
8. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	62
9. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	64
10. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	69
11. SYSTEM MONITORINGU I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	70
12. ZGODNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI MIASTA	71
Spisy ilustracji.....	72

1. Wprowadzenie

Powstanie tego Programu zostało zainicjowane Uchwałą nr XXII/159/2016 Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia 3 sierpnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023”.

Konieczność przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji jest logiczną konsekwencją podejścia do działań rozwojowych miasta Ostrów Mazowiecka i zapisów uchwalonej 27 stycznia 2016 roku „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Ostrów Mazowiecka do 2030 roku - aktualizacja”. Rozwiązywanie zidentyfikowanych w czasie prac nad Strategią problemów rozwojowych miasta wymaga zintegrowanego podejścia i koncentracji działań na obszarach problemowych. W Strategii wskazano, że podjęcie skutecznych interwencji publicznych utrudnia brak aktualnego programu rewitalizacji. Wskazano także jako jeden z celów strategicznych rewitalizację obszarów zdegradowanych, która umożliwi ponowne włączenie ich w strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta i wykorzystanie jako potencjału rozwojowego.

Miasta zdegradowane, o niskiej atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, z enklawami biedy i wykluczenia, nie mają szans na rozwój. Degradacja przestrzeni miejskiej jest zazwyczaj wielowymiarowa i występuje w różnych częściach miast. Najbardziej narażone są na nią przechodzące zmiany ich części centralne. W sytuacji kryzysowej znajdują się także często tereny wykorzystywanych wcześniej na działalność przemysłową. Ostrów Mazowiecka doświadcza wielu problemów o charakterze społecznym, gospodarczym i związanych z zagospodarowaniem przestrzennym. Program rewitalizacji ma prowadzić do odnowy miasta i stworzenia podstaw do jego rozwoju w przyszłości. Cele programu rewitalizacji powinny być widziane w perspektywie działań, które służyć będą nie tylko chwilowemu zaradzeniu wybranym problemom ale przede wszystkim zwiększeniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej miasta. Rewitalizacja Miasta Ostrów Mazowiecka ma więc na celu przeprowadzenie kompleksowych, wielowymiarowych, skoordynowanych działań, skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie dla osiągnięcia przemian w objętych kryzysem sferach w obszarze rewitalizacji. Wizją obszaru poddanego rewitalizacji jest jego odnowa społeczna, gospodarcza, środowiskowa i przestrzenna. Celem planowanych działań jest m.in. odtworzenie więzi społecznych, ożywienie gospodarcze miasta, poprawa jego estetyki i funkcjonalności oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Efekty wdrażania „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” zależą od wielu czynników. Wśród nich kluczowymi są skuteczność zarządzania tym Programem (w tym zapewnienie finansowania planowanych przedsięwzięć) i włączenie w jego realizację mieszkańców i innych interesariuszy – bezpośrednich i pośrednich beneficjentów Programu. Partycypacja społeczna na etapie realizacji Programu jest równie ważna jak na etapach przygotowawczych. Tylko wspólnym wysiłkiem i skoordynowanymi, wielowymiarowymi działaniami można doprowadzić do odnowy miasta i rozwiązania jego problemów rozwojowych.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w mieście Ostrów Mazowiecka oraz skali i potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza prowadzona była w kilku etapach. Prace nad diagnozą i jej konstrukcją oparte są na wytycznych zawartych w dokumentach: Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku. W pierwszym etapie analizowano **dotychczasowe działania rewitalizacyjne** w Ostrowi Mazowieckiej. Gromadzone były także dane i informacje na temat **sytuacji społeczno-ekonomicznej i rozwoju przestrzennego**. Ze względu na braki w danych statystycznych okresy objęte analizami różnią się w zależności od analizowanego pola tematycznego; w każdym jednak przypadku dobierano lata objęte analizami tak, by można było najpełniej opisać zjawiska i procesy oraz zidentyfikować trendy rozwojowe. Na tym etapie prowadzono głównie analizy wskaźnikowe. W kolejnym etapie analizowano, w kontekście rewitalizacji, **potencjał rozwojowy miasta i potrzeby mieszkańców**. Wyniki analiz były konsultowane na pierwszym spotkaniu z interesariuszami procesu rewitalizacji w lipcu 2016 r. Pełny tekst przygotowanej Diagnozy stanowi **Załącznik nr 1**, do prezentowanego projektu GPR.

3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w mieście Ostrów Mazowiecka

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji w art. 14. ust. 2 stanowi, że gminny program rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze odrębnej uchwały rady gminy, o której mowa w art. 8. Ustawy. Rada Miasta Ostrów Mazowiecka podjęła w dniu 3 sierpnia 2016 r. Uchwałę nr XXII/158/2016 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji dla Miasta Ostrów Mazowiecka.

3.1. Procedura delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podstawowym zadaniem prowadzonych prac analitycznych było **wyznaczenie obszaru zdegradowanego** w Ostrowi Mazowieckiej. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji definiuje obszar zdegradowany jako „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych [...] oraz występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”. Kluczowym kryterium wyznaczenia obszaru zdegradowanego jest obecność negatywnych zjawisk społecznych. Ustawa nie wskazuje jednak w jaki sposób należy zidentyfikować obecność tychże negatywnych zjawisk. Dla możliwie najbardziej obiektywnej oceny problemów rozwojowych Ostrowi Mazowieckiej zastosowano procedurę składającą się z czterech kroków.

W pierwszym kroku wyróżniono dwie grupy kryteriów do wyznaczenia obszaru zdegradowanego:

- kryteria wynikające z negatywnych wartości wskaźników opisujących sytuację społeczno-demograficzną oraz sferę funkcjonalno-przestrzenną (kryteria twarde),
- kryteria wynikające ze wskazań obszarów z koncentracją różnych problemów (społeczne, ekonomiczne, zagospodarowanie przestrzenne, itd.) przez mieszkańców w badaniu kwestionariuszowym (kryteria miękkie).

W celu uzyskania opinii mieszkańców w sprawie lokalizacji obszarów koncentracji problemów społeczno-ekonomicznych i funkcjonalno-przestrzennych przeprowadzono **badanie kwestionariuszowe** w formie ankiety papierowej i elektronicznej. Ankieta papierowa została udostępniona m.in. w szkołach i obiektach instytucji publicznych oraz podczas wydarzeń kulturalnych i sportowych, organizowanych w mieście w czerwcu 2016 roku. Ankieta elektroniczna była dostępna na stronie internetowej <http://ostrow.47.pl/rewitalizacja/> w okresie 7.06.2016 - 24.06.2016. Informacja o badaniu ankietowym pojawiła się na stronie Urzędu Miasta i w lokalnej prasie. Obie wersje (papierowa i internetowa) zawierały ten sam zestaw pytań. Badanie miało na celu:

- identyfikację kluczowych problemów występujących w mieście, dostrzeganych przez mieszkańców,

- wskazanie celów rewitalizacji służących mieszkańcom,
- określenie obszarów koncentracji problemów społecznych oraz problemów związanych z ładem przestrzennym i infrastrukturą,
- zidentyfikowanie miejsc i obiektów, które zdaniem mieszkańców należy w pierwszej kolejności poddać procesowi rewitalizacji.

Jednym z nich było pytanie o lokalizację miejsc i obszarów problemowych, osobno dla problemów społecznych oraz problemów związanych z ładem przestrzennym i infrastrukturą techniczną. Mieszkańcy udzielali odpowiedzi na to pytanie, zaznaczając na mapie miasta kwadraty (w regularnej siatce kwadratów poprowadzonej co jeden kilometr, a na terenach z zabudową mieszkaniową poprowadzonej co 250 metrów), obejmujące tereny z problemami. Następnie policzone zostały częstości wskazań każdego kwadratu a wyniki naniesiono na mapę miasta osobno dla grupy problemów społeczno-ekonomicznych oraz funkcjonalno-przestrzennych.

W celu wyznaczenia **twardych kryteriów delimitacji** obszaru zdegradowanego zgromadzono dane dotyczące przestrzennego zróżnicowania sytuacji społecznej (S), gospodarczo-technicznej (GT) i przyrodniczej (P). Na ich podstawie przygotowano wskaźniki, obrazujące sytuację w Ostrowi Mazowieckiej w podziale na 21 jednostek badawczych.

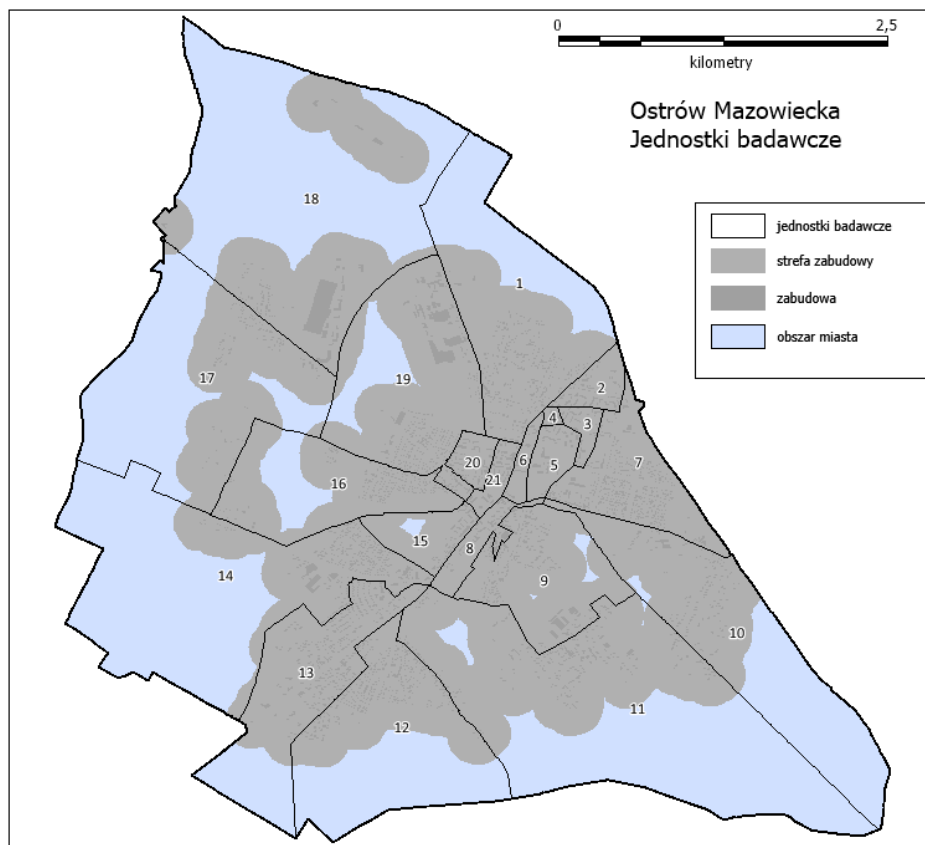
Rozkład terenów w mieście o różnych wartościach wskaźników (zarówno wskaźniki odnoszące się do kryteriów miękkich, jak i twardych) przedstawiono na mapach w postaci kartogramu. Kartogram jest metodą kartograficzną, która za pomocą barwy prezentuje przestrzenne zróżnicowanie natężenia zjawiska. Zastosowana metodyka pozwoliła na przygotowanie serii map obiektywnie charakteryzujących przestrzenne zróżnicowanie zjawisk i procesów związanych z rozwojem Ostrowi Mazowieckiej.

Integracja wyników analiz wskaźnikowych i wyników badania ankietowego doprowadziła do identyfikacji terenów o wysokiej koncentracji problemów społecznych oraz występowaniu co najmniej jednej z grup pozostałych problemów, które to tereny składają się na **obszar zdegradowany**.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników do wypracowania kryteriów twardych (opracowanie własne)

Nr	Grupa	Wskaźnik	Rok	Źródło
1	S	Udział osób w wieku 60+ w stosunku do całkowitej liczby ludności	2015	Urząd Miasta
2	S	Udział osób w wieku 0-12 w stosunku do całkowitej liczby ludności	2015	Urząd Miasta
3	S	Liczba oddanych głosów w wyborach samorządowych w 2014 roku w stosunku do osób 18+	2014	PKW
4	S	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym	2015	Urząd Pracy
5	S	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do liczby osób w wieku 0-18 lat	2015	PCPR
6	S	Osoby w gospodarstwach domowych, korzystających z pomocy społecznej w stosunku do całkowitej liczby ludności	2015	MOPS
7	GT	Liczba podmiotów gospodarczych w stosunku do całkowitej liczby ludności	2016	CEIDG
8	GT	Udział podmiotów zawieszonych (zawieszona działalność gospodarcza) w stosunku do wszystkich podmiotów gospodarczych	2016	CEIDG
9	GT	Liczba zabytków w stosunku do całkowitej powierzchni	2012	GEZ
10	P	Średni na obszarze udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do całkowitej powierzchni	2009	SUIKZP
11	P	Powierzchnia obszarów chronionych w stosunku do całkowitej powierzchni	2016	GDOŚ

Zasięg obszaru zdegradowanego został zredukowany ze względu na konieczność uwzględnienia ustawowego wymogu, że obszar rewitalizacji powinien dotyczyć **terenu zamieszkanego**. Uwzględniono również założenie, że do obszaru rewitalizacji mogą wchodzić tereny przemysłowe, w których występują negatywne zjawiska i podjęte działania umożliwią przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym.

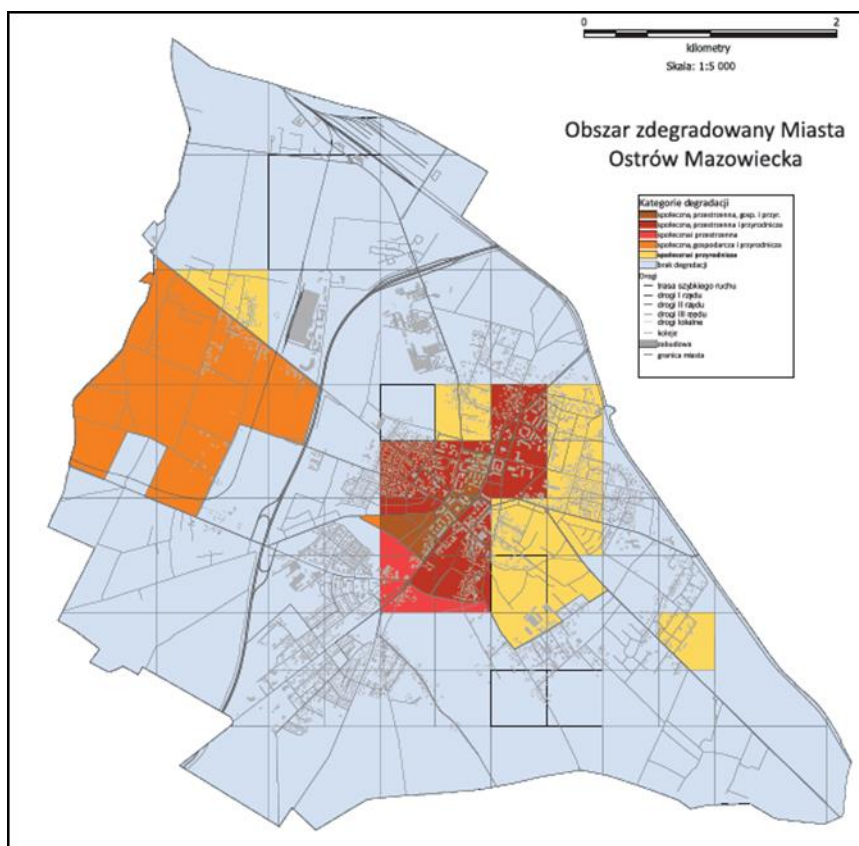

Mapa 1. Podział miasta Ostrów Mazowiecka na jednostki przestrzenne przyjęte do analiz wskaźnikowych (opracowanie własne na podstawie danych: BDL GUS)

Zgodnie z zaleceniami *Ustawy...* prace kartograficzne prowadzono na mapie w skali 1:5000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, Wskazano te **działki ewidencyjne**, pochodzące z mapy zasadniczej, które całkowicie lub częściowo wchodzą w skład zamieszkanego obszaru zdegradowanego. Zbadano, czy obszar, które zajmują nie przekracza ustawowego **wymogu nie przekroczenia 20% powierzchni gminy oraz zamieszkania przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy**. Granice tych działek naniesiono na mapę i przedstawiono do konsultacji społecznych. Uznano bowiem, że na wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji może wpływać postrzeganie skali i uciążliwości problemów przez mieszkańców i użytkowników przestrzeni miasta. Pewna uznaniowość powinna być akceptowana i prowadzić do modyfikacji granic obszarów. Delimitacja **obszaru rewitalizacji** przeprowadzona została więc przy aktywnym uczestnictwie interesariuszy rewitalizacji. **Konsultacje społeczne** prowadzono z wykorzystaniem różnych form: zbierano uwagi w wersji papierowej i elektronicznej (poczta elektroniczna, formularz na stronie internetowej miasta i w BIP, aktywny formularz konsultacyjny) oraz podczas spotkania i warsztatów. W czasie zorganizowanych warsztatów przanalizowano i skomentowano wyniki badań, zweryfikowano proponowane zasięgi i zdecydowano o ostatecznym kształcie obszarów.

3.2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

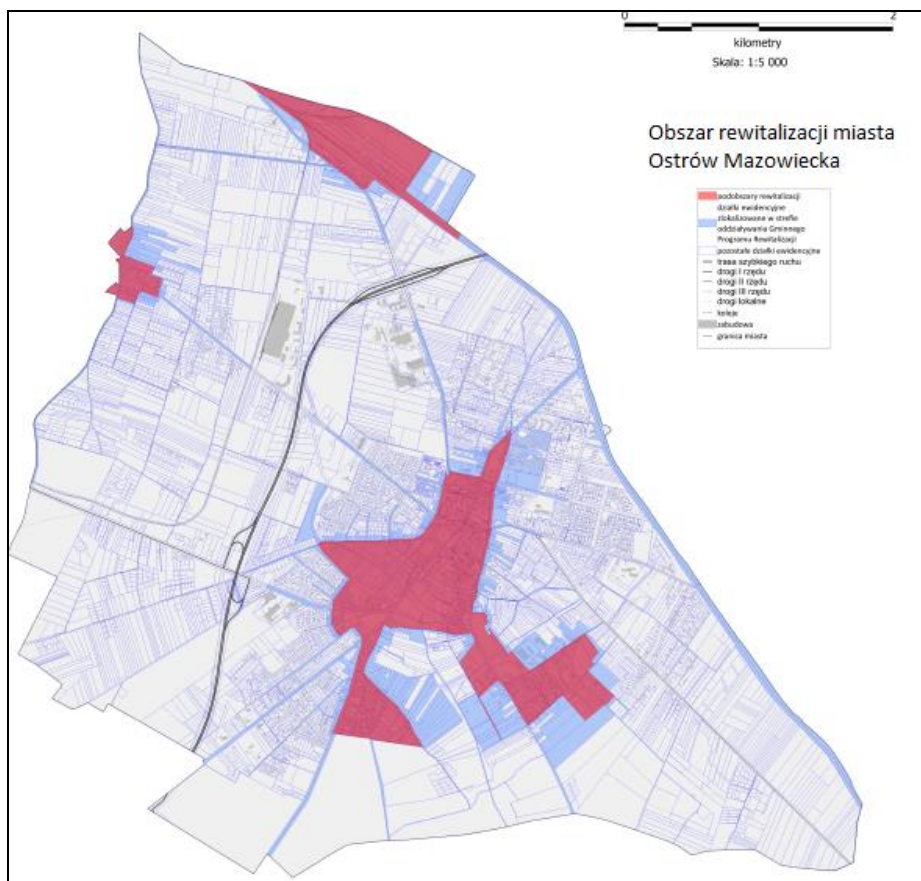
Miasto Ostrów Mazowiecka boryka się z wieloma problemem natury społeczno-ekonomicznej i przestrzennej. Jak wspomniano w *Diagnozie...*, struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta jest amorficzna i mało czytelna. Brakuje wyraźnie wyodrębnionego centrum miasta. Układ transportowy powoduje, że miasto można określić jako „tranzytowe” – nie znający miasta przejedzie przez centrum bez świadomości że właśnie przez nie przejechał. Poza częścią centralną miasta występuje zabudowa niska, jednorodzinna, rozproszona. Tereny te mają bardziej charakter suburbiów niż terenów typowo miejskich. Obszary peryferyjne są słabo wyposażone w infrastrukturę techniczną, w tym infrastrukturę transportową. Praktycznie na obszarze całego miasta widoczne są przejawy degradacji w różnych jej wymiarach. Jednakże nasilenie stanu kryzysowego występuje w części centralnej miasta, która jest najsilniej zurbanizowana. Kryzysowe zjawiska występują też w części zachodniej i północnej miasta, na terenach przemysłowych, które są izolowane przestrzennie. Zdegradowany obszar centralny jest największym obszarem koncentracji zjawisk kryzysowych. Jest on także zróżnicowany wewnątrz, głównie jeśli chodzi o charakter zabudowy i pełnione funkcje.

Mapa 2. Obszar zdegradowany Miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne)

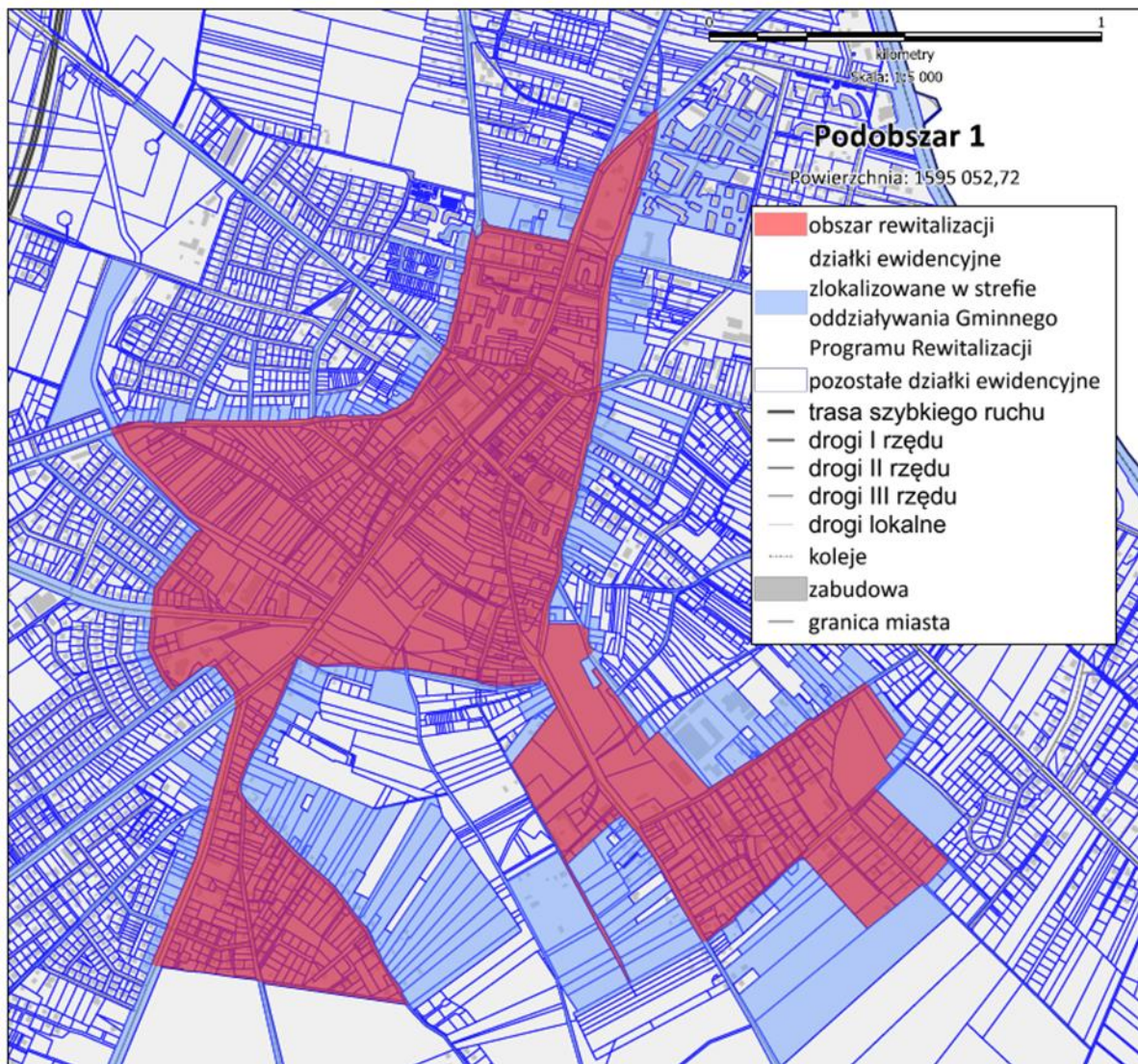
Na podstawie analiz wyodrębniono więc **kilka obszarów zdegradowanych** o różnych charakterystykach i lokalizacji (mapa 2.). Wspomniana wyżej centralna część miasta od kilkunastu lat doświadcza nawarstwiania się problemów społecznych (rosnąca przestępczość, bezrobocie) oraz konfliktów funkcjonalno-przestrzennych. Sytuację kryzysową pogarsza stan budynków i infrastruktury technicznej. O sytuacji ekonomicznej mieszkańców i skali problemów świadczą kwoty wypłat zasiłków, dodatków mieszkaniowych i poziom zadłużenia lokatorów. Degradacja tej części miasta przejawia się także brakiem ładu przestrzennego i niską jakością przestrzeni publicznych. Szczególną koncentrację problemów społecznych obserwuje się w ciągu ulic Wołodjowskiego i Taczanowskiego, gdzie zlokalizowane są budynki z lokalami socjalnymi i komunalnymi. Mapa obszaru zdegradowanego miasta Ostrów Mazowiecka stanowi Załącznik nr 2 do Programu.

Obszar rewitalizacji ogranicza się do obszarów zamieszkałych, gdzie występują problemy społeczne i dodatkowo problemy ze sfery gospodarczej, funkcjonalnej, infrastrukturalnej bądź związane z jakością środowiska przyrodniczego. Został on wyznaczony na podstawie zestawienia mapy z rozmieszczeniem obszarów o różnych typach degradacji w mieście (wynik analiz wskaźnikowych) z mapą prezentującą postrzeganie degradacji w mieście przez mieszkańców (wynik badań kwestionariuszowych). Mapa obszaru zdegradowanego miasta Ostrów Mazowiecka stanowi **Załącznik nr 3** do Programu. Obszar rewitalizacji składa się z trzech podobszarów (mapa 3.).

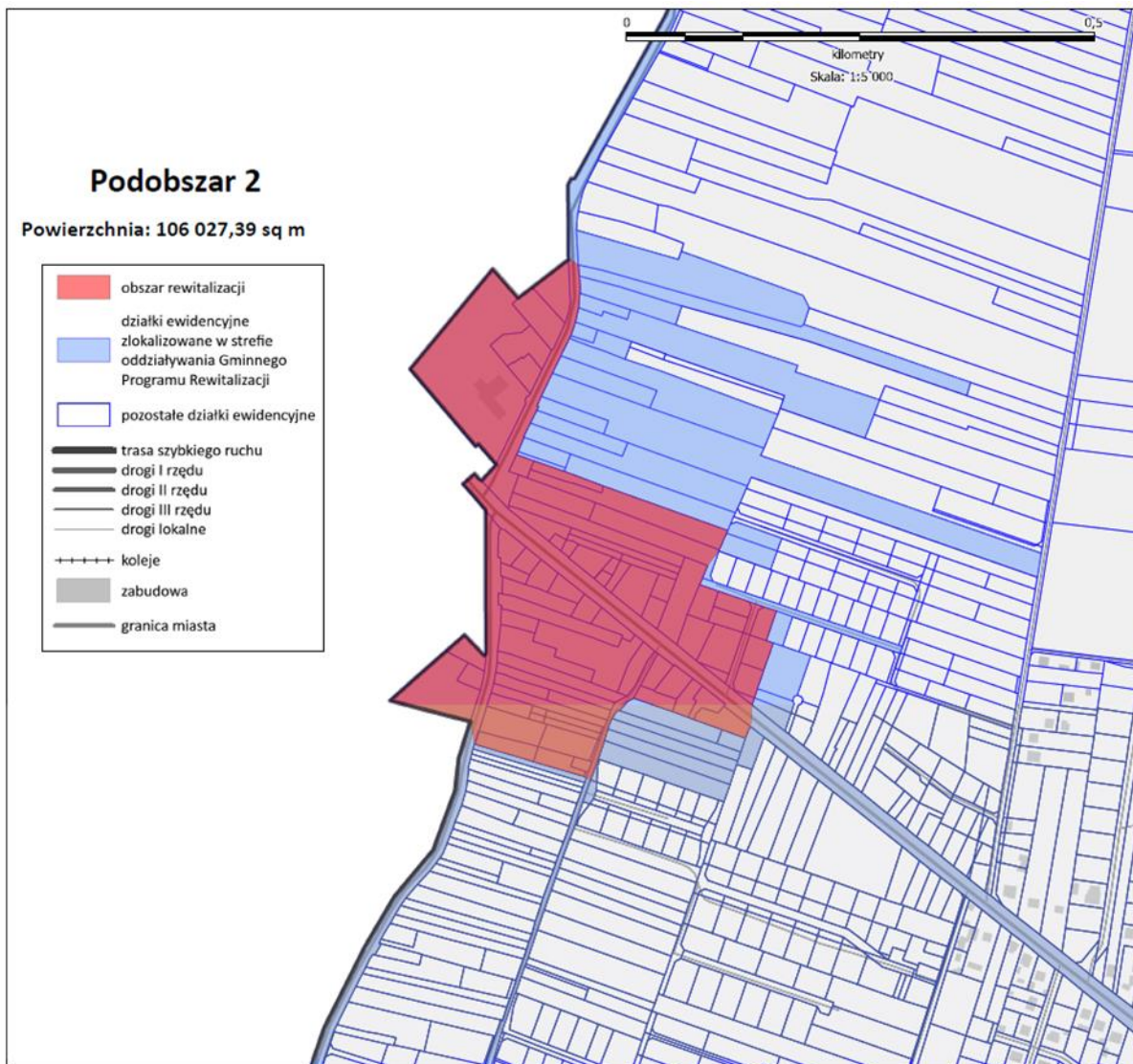
Mapa 3. Obszar rewitalizacji miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne)

Pierwszy z nich to podobszar w centralnej części miasta (**podobszar nr 1.**). Jest on największy obszarowo i na nim występują najbardziej złożone, wielowymiarowe zjawiska i procesy mające wpływ na sytuację kryzysową. Rewitalizacja tego podobszaru ze względu na jego położenie, funkcje i wielkość jest kluczowa dla powodzenia całego Programu.

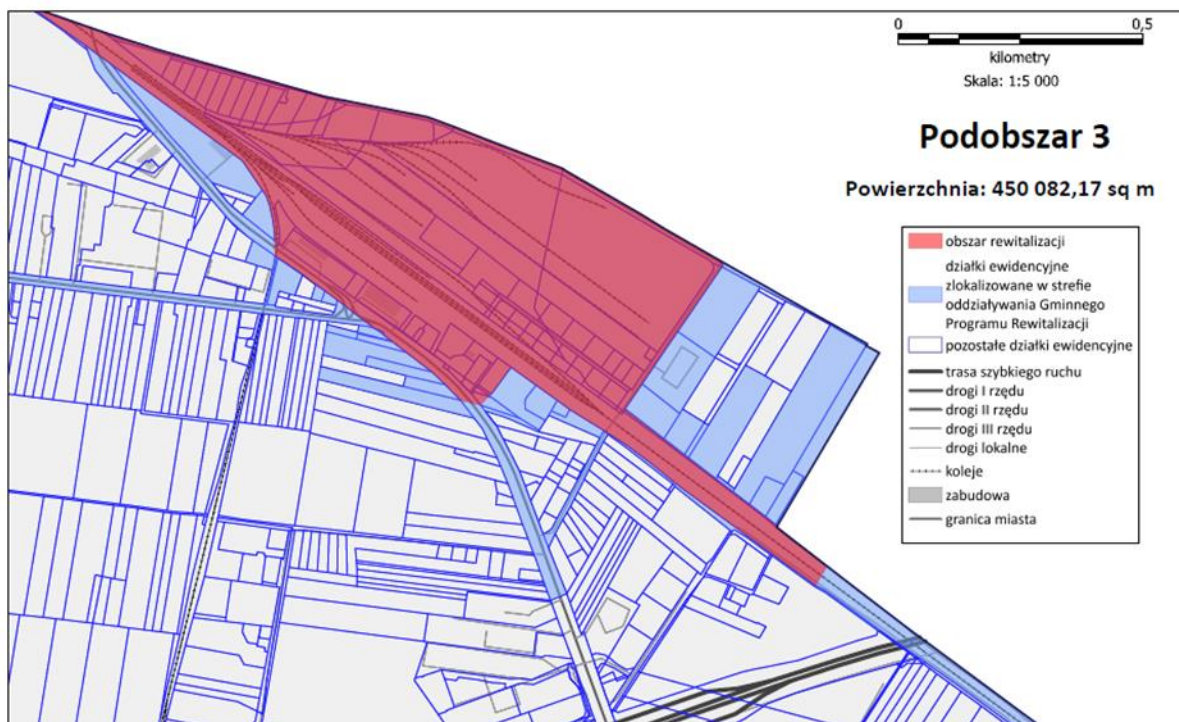
Mapa 4. Podobszar rewitalizacji nr 1 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).

Podobszar drugi, zachodni to tereny peryferyjne miasta, odizolowane, słabo obsługiwane infrastrukturalnie graniczące z gminą wiejską Ostrów Mazowiecka, która przygotowuje własny program rewitalizacji. Harmonizacja Programów i koordynacja działań w ramach programów rewitalizacji przygotowywanych przez miasto i gminę wiejską Ostrów Mazowiecka daje możliwości uzyskania efektu synergii i skuteczniejszej interwencji na tym obszarze.

Mapa 5. Podobszar rewitalizacji nr 2 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).

Podobszar trzeci, północny to obszar poprzemysłowy: tereny po tzw. nasycalni. Jest to obszar wyjątkowy ze względu na jego znaczenie dla funkcjonowania całego miasta. Skażenie środowiska, opisane w *Diagnozie* jest poważnym i nierozwiązanym od lat problemem tego terenu i całego miasta. Na tym terenie zlokalizowane jest także osiedle, zamieszkane przez rodziny pracowników zlikwidowanej nasycalni. Podobszar charakteryzuje peryferyjne położenie i znaczny stopień degradacji. Mieszkańcy osiedla nie mają dostępu do podstawowych usług. Obszar nie jest obsługiwany transportem publicznym, infrastruktura drogowa jest w bardzo złym stanie. Włączenie podobszarów drugiego i trzeciego w strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta jest warunkiem odbudowywania spójności przestrzennej miasta.

Mapa 6. Podobszar rewitalizacji nr 3 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).

3.3. Czynniki i zjawiska kryzysowe na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji

W sferze społecznej kluczowymi problemami zarówno na obszarze zdegradowanym jak i obszarze rewitalizacji są wykluczenie społeczne, bezrobocie, przemoc w rodzinie. Dodatkowo obszar centralny dotyka starzenie się społeczeństwa i ubytek ludzi młodych. Dla wszystkich obszarów charakterystyczna jest niska aktywność społeczna i niski poziom utożsamiania się mieszkańców z miejscem zamieszkania. Problemem dla wyróżnionych podobszarów drugiego i trzeciego jest także dostępność obiektów infrastruktury społecznej.

Kluczowymi problemami w sferze gospodarczej są: brak miejsc pracy i wynikające z bezrobocia szczególnie wśród ludzi młodych, brak odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych (adaptacja terenów poprzemysłowych), brak efektywnej współpracy administracji z kręgami przedsiębiorców, degradacja niewykorzystanych terenów poprzemysłowych. Problemy te wpływają na niską atrakcyjność inwestycyjną miasta.

W sferze funkcjonalno-przestrzennej kluczowymi problemami są: nieuporządkowana struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta, chaos przestrzenny, niska estetyka przestrzeni miejskiej, brak zagospodarowanych przestrzeni publicznych z atrakcyjną ofertą dla użytkowników, niezagospodarowane tereny (szczególnie w centralnym podobszarze rewitalizacji), zaniedbane

obiekty zabytkowe (podobszar centralny), fragmentaryzacja funkcjonalna przestrzeni oraz bariery architektoniczne. Ten ostatni problem występuje praktycznie na wszystkich obszarach. Trudna dostępność podobszarów drugiego i trzeciego wynika nie tyle z barier architektonicznych rozumianych tradycyjnie ale z prostego faktu braku chodników czy złej jakości dróg. Wiąże się to z często artykułowaną przez mieszkańców potrzeba poprawy jakości dróg i chodników, większej dostępności parkingów, budowy ścieżek rowerowych, poszerzenia połączeń transportem publicznym części miasta, rozbudowy sieci kanalizacji i wodociągów.

4. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego (planowany efekt rewitalizacji)

Odpowiedź na zidentyfikowane w diagnozie czynniki i zjawiska kryzysowe oraz potrzeby rewitalizacyjne na obszarze rewitalizacji w Ostrowi Mazowieckiej stanowi **część planistyczną** Gminnego Programu Rewitalizacji, zawierająca:

- opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w diagnozie.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji w art. 15. ust. 1 p.3 stanowi, że gminny program rewitalizacji zawiera opis **wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji**. Za horyzont wizji przyjęto więc rok 2023.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji w 2023 brzmi następująco:

Na obszarze rewitalizacji panuje poczucie pozytywnych zmian społecznych i ożywienia gospodarczego a obszar centralny miasta staje się stopniowo funkcjonalnym i atrakcyjnym dla mieszkańców i przyjezdnych, którzy zaczynają postrzegać Ostrow Mazowiecką jako miasto oferujące przyjazną przestrzeń do zamieszkania i aktywności zawodowej.

Wizja pozwala określić pożądany stan docelowy obszaru w czterech aspektach (sub-wizje):

- **społecznym:** została odtworzona i wzmocniona spójność społeczna poprzez utrwalanie więzi sąsiedzkich i wspieranie inicjatyw obywatelskich, które są elementem budowy kapitału społecznego; zjawisko wykluczenia społecznego jest ograniczane dzięki nowym mechanizmom i instrumentom aktywizującym grupy wykluczone;
- **gospodarczym:** rośnie liczba indywidualnych przedsięwzięć gospodarczych dzięki rosnącej zaradności gospodarczej i społecznej mieszkańców miasta; rosnąca przedsiębiorczość mieszkańców poszerza i różnicuje rynek pracy a Ostrow Mazowiecka zaczyna być postrzegana jako miasto ludzi sukcesu i z przyszłością;
- **przestrzenno-funkcjonalnym** (w tym techniczno-budowlanym): miasto posiada atrakcyjne i przyjazne wszystkim mieszkańcom centrum, które staje się wizytówką miasta; miasto pięknieje dzięki inwestycjom rewitalizacyjnym i zaangażowaniu zaradnych i pełnych inicjatywy mieszkańców; miasto posiada ofertę terenów inwestycyjnych, które przyciągają

przedsiębiorców o profilach zgodnych z długoterminowymi planami miasta zapisanymi w strategii rozwoju ;

- **Środowiskowym:** w mieście można oddychać pełną piersią, korzystając z szerokiej oferty terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych organizowanych w strefach terenów otwartych i terenów zieleni; piesi i rowerzyści mogą korzystać z uroków części centralnej miasta, która staje się także łatwo dostępna dla mieszkańców terenów peryferyjnych.

5. Cele rewitalizacji i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (art. 15. ust. 1 p.4) określono cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, wskazanych w diagnozie.

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016 – 2023” zawiera 5 celów strategicznych. Realizacja, których będzie odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach diagnozy problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Cele te odnoszą się do kluczowych kwestii związanych z rozwojem obszaru rewitalizacji:

- **Wizerunek miejsca**, który decyduje o postrzeganiu obszaru rewitalizacji przez grupy zewnętrzne (mieszkańców innych części miasta, potencjalnych inwestorów, gości) oraz świadczy o stopniu identyfikacji mieszkańców z zamieszkiwanym obszarem;
- **Mieszkańcy**, którzy stanowią kluczowy fundament działań podejmowanych na obszarze rewitalizacji i poprawa jakości ich życia jest najistotniejszym celem polityki miejskiej;
- **Gospodarka**, od której zależy jakość życia mieszkańców oraz możliwości ich aktywizacji społecznej i zawodowej jak i możliwości rozwoju i ożywienia obszaru rewitalizacji;
- **Przestrzeń**, która warunkuje zarówno dobrobyt mieszkańców jak i ożywienie gospodarcze oraz wizerunek miejsca;
- **Środowisko**, które wpływa na atrakcyjność obszaru rewitalizacji, zarówno pod kątem osadniczym jak i inwestycyjnym.

Cele strategiczne są bezpośrednio powiązane z celem nadrzędnym Programu, ich uszczegółowieniem są **działania**, które są wiązką projektów a nie pojedynczymi projektami czy przedsięwzięciami. Cel nadrzędny, cele strategiczne oraz działania stanowią poziomy planowania strategicznego rewitalizacji w Ostrowi Mazowieckiej. Do każdego celu strategicznego przypisano **przedsięwzięcia rewitalizacyjne**, które są już elementem wdrożenia Programu.

5.1. Cele rewitalizacji

Cele strategiczne nakreślają kierunki działań rewitalizacyjnych w Ostrowi Mazowieckiej na lata 2016-2023.

Pierwszy cel strategiczny ma charakter horyzontalny i ma prowadzić do poprawy wizerunku obszaru rewitalizacji oraz zwiększenia jego rozpoznawalności poprzez realizację kluczowych projektów rewitalizacyjnych.

Cel strategiczny 1: Poprawa i wzmocnienie wizerunku obszaru rewitalizacji

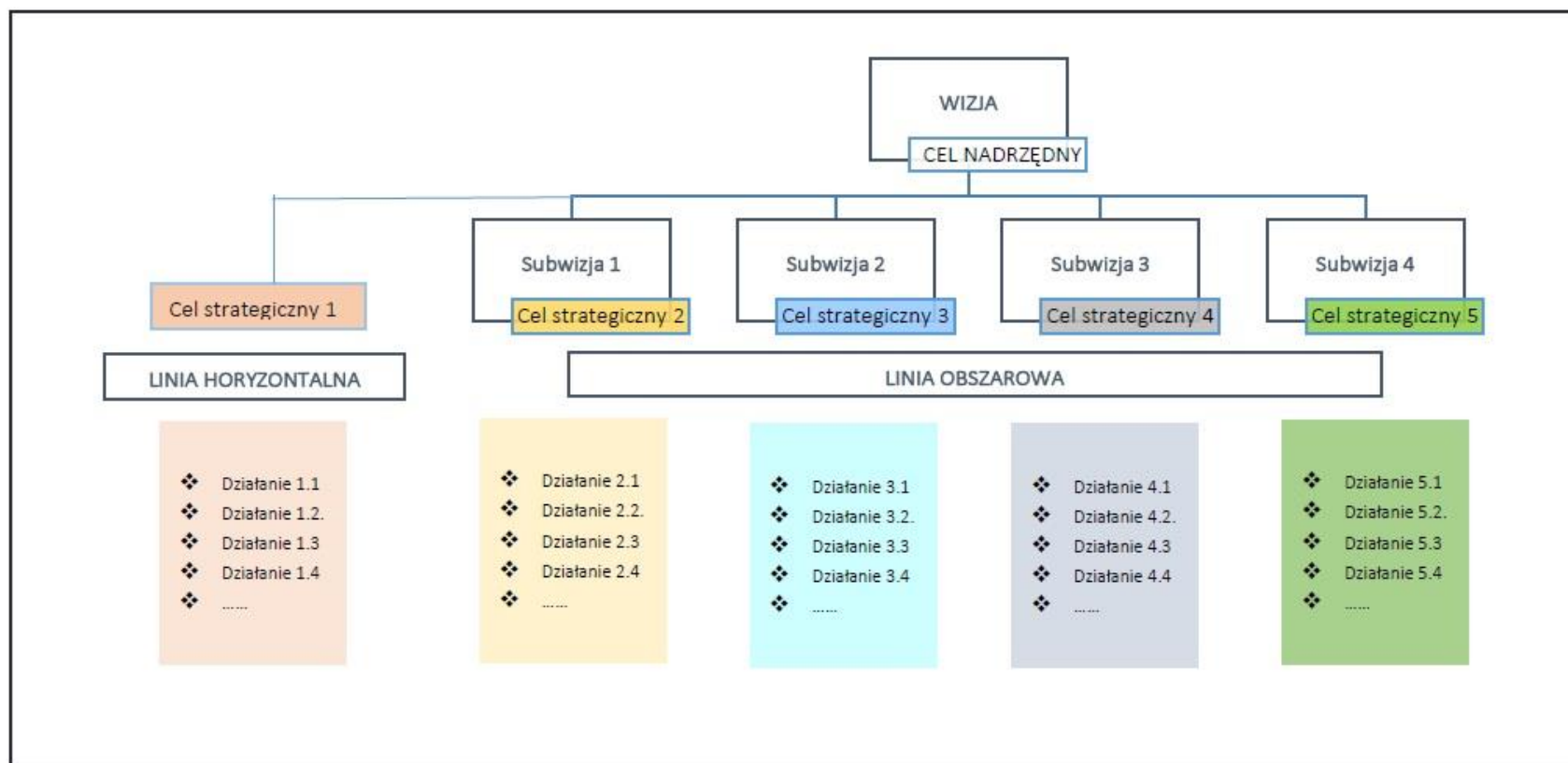
Cztery cele strategiczne mają charakter obszarowy – dotyczą czterech sfer rewitalizacji i są odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne w Ostrowi Mazowieckiej w sferze społecznej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej, gospodarczej oraz środowiskowej a ich realizacja ma prowadzić do osiągnięcia zakładanych sub-wizji obszaru rewitalizacji.

Cel strategiczny 1: Zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji (*sfera społeczna*)

Cel strategiczny 2: Ożywienie gospodarcze i przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu mieszkańców obszaru rewitalizacji (*sfera gospodarcza*)

Cel strategiczny 3: Zapewnienie ładu przestrzennego i wysokiego poziomu estetyki obszaru rewitalizacji (*sfera funkcjonalno-przestrzenna i techniczna*)

Cel strategiczny 4: Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz poprawa jakości środowiska naturalnego (*sfera środowiskowa*)

Rysunek 1. Struktura celów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023
(opracowanie własne)

Cele rewitalizacji dają jasną podstawę do wytyczenia kierunków działań, a następnie – poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Jak już zauważono, ostatnim poziomem planowania strategicznego procesu rewitalizacji w Ostrowi Mazowieckiej jest określenie konkretnych działań rewitalizacyjnych. Są one uszczegółowieniem celów strategicznych i odpowiadają poziomowi celów operacyjnych. Do każdego celu strategicznego przypisano działania rewitalizacyjne, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na obszarze rewitalizacji.

Tabela 2. Cele strategiczne i operacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023 (opracowanie własne)

	LINIA HORYZONTALNA	LINIE OBSZAROWE			
Cel strategiczny	Poprawa i wzmocnienie wizerunku obszaru rewitalizacji	Zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji	Ożywienie gospodarcze i przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu mieszkańców obszaru rewitalizacji	Zapewnienie ładu przestrzennego i wysokiego poziomu estetyki obszaru rewitalizacji	Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz poprawa jakości środowiska naturalnego
Działania rewitalizacyjne (cele operacyjne)	1.1. Podniesienie poziomu identyfikacji mieszkańców z zamieszkiwanym obszarem	2.1. Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców poprzez promocję inicjatyw lokalnych	3.1. Podniesienie atrakcyjności obszaru jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej	4.1. Wzrost znaczenia obszaru rewitalizacji jako przestrzeni o wyróżniających się funkcjach w skali miasta	5.1. Podniesienie jakości terenów zieleni na obszarze rewitalizacji oraz dostosowanie ich funkcji do potrzeb mieszkańców
	1.2. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjnego osadniczo i inwestycyjnie	2.2. Wsparcie osób wykluczonych społecznie oraz organizacja czasu wolnego tych grup mieszkańców (młodzi mieszkańcy, seniorzy, rodziny problemowe, niepełnosprawni)	3.2. Podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca korzystania z usług oraz lokalnego handlu	4.2. Poprawa jakości historycznej przestrzeni obszaru rewitalizacji	5.2. Rozwój infrastruktury i przeznaczenie nowych terenów na zieloną przestrzeń publiczną na obszarze rewitalizacji
	1.3. Wzmocnienie wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez realizację i promocję kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	2.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji	3.3. Rozwój zasobów ludzkich obszaru rewitalizacji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu mieszkańców obszaru rewitalizacji	4.3. Estetyzacja przestrzeni obszaru rewitalizacji	5.3. Poprawa jakości środowiska miejskiego

2.4. Integracja środowisk społecznych działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

4.4. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz dostosowanie ich funkcji do potrzeb mieszkańców

4.5. Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji

4.6. Poprawa atrakcyjności przestrzennej obszaru rewitalizacji jako miejsca spędzania czasu wolnego mieszkańców

4.7. Dostosowywanie obiektów, w szczególności użyteczności publicznej i usługowych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji

4.8. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców

4.9. Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz wsparcia osób zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji

5.2. Kierunki działań rewitalizacyjnych

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji stanowi w art. 15. ust. 1 p.4 stanowi obowiązek określenia kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, wskazanych w diagnozie. Kierunki działań rewitalizacyjnych są ściśle powiązane z celami rewitalizacji.

Cel strategiczny 1. Poprawa i wzmocnienie wizerunku obszaru rewitalizacji

Kierunki działań: skupiają się na poprawie wizerunku obszaru rewitalizacji bądź jego wzmocnieniu. Diagnoza wykazała bowiem, że każdy z podobszarów rewitalizacji posiada negatywny wizerunek: a) centrum miasta wskazywane było przez mieszkańców jako chaotycznie zagospodarowany obszar, nierealizujący w pełni funkcji przypisanych obszarom centralnym, b) podobszar wschodni postrzegany jest jako obszar wykluczony społecznie i przestrzennie, którego mieszkańcy bardziej identyfikują się z osiedlem aniżeli z miastem (osiedlem Komorowo, którego kontynuacja występuje w gminie sąsiedniej), c) podobszar północy oceniany jest jako obszar zanieczyszczony i zagrażający bezpieczeństwu miasta i jego mieszkańców.

Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu identyfikacji mieszkańców z zamieszkiwanym obszarem

Kierunki działań:

- promocja projektów rewitalizacyjnych o charakterze stricte społecznym,
- informowanie mieszkańców o postępach w realizacji Programu,
- wsparcie inicjatyw społecznych służących budowie wizerunku miasta wśród mieszkańców,
- inspirowanie inicjatyw włączających mieszkańców w życie miasta,
- promocja wydarzeń aktywizujących mieszkańców, wsparcie wydarzeń promujących historię i tradycje miasta.

Cel operacyjny 1.2. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji jako miejsca atrakcyjnego osadniczo i inwestycyjnie

Kierunki działań:

- promocja projektów rewitalizacyjnych związanych z poprawą jakości życia w mieście oraz atrakcyjnością inwestycyjną,
- informowanie o postępach w realizacji kluczowych inwestycji w mieście,

- wyznaczanie obszarów potencjalnie atrakcyjnych dla inwestorów oraz udział w wydarzeniach tj. targi nieruchomości,
- wsparcie działań służących poprawie atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej miasta.

Cel operacyjny 1.3. Wzmocnienie wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez realizację i promocję kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Kierunki działań:

- terminowa realizacja kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- informowanie o postępach w realizacji kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- promocja kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na rynku wewnętrznym – informowanie mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców o nowej ofercie miasta,
- promocja kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na rynkach zewnętrznych – informowanie potencjalnych osadników o poprawie warunków życia w mieście, potencjalnych inwestorów o większej atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz potencjalnych turystów o rozbudowie oferty turystycznej.

Cel strategiczny 2. Zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań: skupiają się na wsparciu inicjatyw włączających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, tworzenie warunków przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Przeprowadzone badania wykazały bowiem, że nadal istotnym problemem w Ostrowi Mazowieckiej jest duża skala problemów społecznych skoncentrowanych przestrzennie. Osobami wykluczonymi społecznie są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, ale również osoby starsze, niepełnosprawne. Zagrożeni wykluczeniem są również młodzi ostrowianie.

Cel operacyjny 2.1. Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców poprzez promocję inicjatyw lokalnych

Kierunki działań:

- wsparcie i promocja inicjatyw oddolnych mieszkańców, tj. inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie
- organizacja wydarzeń organizowanych w przestrzeni publicznej miasta,
- wsparcie różnych formy aktywizacji środowisk i osób z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury, w tym promocja inicjatyw związanych z animacją kulturalną w terenie,
- włączenie mieszkańców w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

Cel operacyjny 2.2. Wsparcie osób wykluczonych społecznie oraz organizacja czasu wolnego tych grup mieszkańców (młodzi mieszkańcy, seniorzy, rodziny z problemami, niepełnosprawni)

Kierunki działań:

- wsparcie działań aktywizujących osoby wykluczone społecznie,
- rozbudowa oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej, z której mogą korzystać osoby wykluczone społecznie,
- rozbudowa infrastruktury społecznej dedykowanej osobom wykluczonym społecznie lub zagrożonym wykluczeniem,
- promocja inicjatyw mających na celu integrację różnych grup mieszkańców,
- wsparcie programów, mających na celu budowanie sieci kontaktów mieszkańców obszaru rewitalizacji z osobami spoza tych obszarów (zapobieganie zamykaniu się osób z problemami we własnym środowisku).

Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

- wsparcie projektów poprawiających bezpieczeństwo mieszkańców w przestrzeni publicznej,
- wdrażanie projektów zwiększających bezpieczeństwo uczestników ruchu (przebudowa dróg, budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych),
- wsparcie inwestycji poprawiających bezpieczeństwo mieszkańców na obszarach zieleni i terenach rekreacyjnych.

Cel strategiczny 3. Ożywienie gospodarcze i przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań: skupiają się na poprawie atrakcyjności miasta dla inwestorów, zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca korzystania z oferty handlowo-usługowej oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców. Diagnoza wykazała bowiem, że na obszarze rewitalizacji brakuje dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych, a ważnym problemem wskazywanym przez mieszkańców jest bezrobocie.

Cel strategiczny 3.1. Podniesienie atrakcyjności obszaru jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej

Kierunki działań:

- wsparcie zagospodarowania obszarów przeznaczonych pod inwestycje,
- tworzenie bodźców zachęcających właścicieli lokali w parterach kamienic do ich przeznaczenia na cele usługowe,
- prowadzenie prac remontowych w budynkach komunalnych i przeznaczanie lokali na działalność usługową,
- wspierać inicjatywy przedsiębiorców mających na celu tworzenie obszarów koncentracji działalności o określonym charakterze (np. gastronomicznym, kulturalnym).

Cel strategiczny 3.2. Podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca korzystania z usług oraz lokalnego handlu

Kierunki działań:

- tworzenie warunków dla ożywienia wybranych obszarów (przebudowa ciągów komunikacyjnych, remonty i modernizacji zabudowy, tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych),
- wsparcie inicjatyw kulturalnych ożywiających wybrane obszary i przyciągających mieszkańców,
- promocja działalności prowadzonych w wybranych obszarach.

Cel strategiczny 3.3. Rozwój zasobów ludzkich obszaru rewitalizacji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu zawodowemu mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- wsparcie działań podnoszących kompetencje zawodowe mieszkańców oraz promujących samozatrudnienie,
- nawiązanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu promocji zatrudnienia osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznie,
- tworzenie przestrzeni co-workingowych,
- prowadzenie działalności w zakresie wsparcia ekonomii społecznej.

Cel strategiczny 4. Zapewnienie ładu przestrzennego i wysokiego poziomu estetyki obszaru rewitalizacji

Kierunki działań: skupiają się na ożywieniu obszaru rewitalizacji i wzmocnieniu jego funkcji, poprawie obiektów i obszarów zabytkowych, zapewnieniu wysokiego poziomu estetyki przestrzeni, poprawie stanu lokali mieszkaniowych, podniesieniu jakości przestrzeni publicznych oraz terenów rekreacji oraz ich dostosowaniu do potrzeb różnych grup mieszkańców, rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej. Obszar rewitalizacji cechuje się chaosem przestrzennym, niedoinwestowaniem infrastruktury technicznej, niewielką ofertą obszarów dedykowanych rekreacji i spotkaniom różnych grup mieszkańców jak i ich ograniczoną dostępnością.

Cel strategiczny 4.1. Wzrost znaczenia obszaru rewitalizacji jako przestrzeni o wyróżniających się funkcjach w skali miasta

Kierunki działań:

- wsparcie realizacji przedsięwzięć nadających nowe funkcje obszarowi rewitalizacji lub ożywiających ten obszar,
- wsparcie realizacji i promocja kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wspierać inicjatywy przedsiębiorców mających na celu tworzenie obszarów koncentracji działalności o określonym charakterze.

Cel strategiczny 4.2. Poprawa jakości historycznej przestrzeni obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- odnowa obiektów i obszarów zabytkowych,
- wsparcie inicjatyw mających na celu wprowadzenie nowych funkcji do zaniedbanych obiektów zabytkowych,
- promocja dziedzictwa historycznego obszaru rewitalizacji.

Cel strategiczny 4.3. . Estetyzacja przestrzeni obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- wsparcie realizacji i promocja kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, mających na celu przekształcenie i uporządkowanie przestrzeni miasta,
- uporządkowanie miejskiego systemu informacji,
- uporządkowaniu obecności reklam, szyldów, słupów informacyjnych i tablic reklamowych w przestrzeni miejskiej,

- wsparcie działań mających na celu poprawę estetyki budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych i handlowo-usługowych.

Cel strategiczny 4.4. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz dostosowanie ich funkcji do potrzeb mieszkańców

Kierunki działań:

- tworzenie nowych przestrzeni publicznych dedykowanych określonym grupom mieszkańców (tematyczne) lub przestrzeni wielofunkcyjnych,
- włączanie mieszkańców w tworzenie przestrzeni publicznych,
- promocja różnych form spędzania czasu wolnego w nowo kreowanych przestrzeniach publicznych,
- tworzenie przestrzeni publicznych w sąsiedztwie instytucji publicznych,
- poprawa funkcjonalności oraz dostępności i estetyki już istniejących przestrzeni publicznych.

Cel strategiczny 4.6. Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

- poprawa warunków mieszkaniowych w budynkach stanowiących zasób miasta,
- wspieranie wspólnot mieszkaniowych w prowadzonych przez nie działaniach mających na celu podniesienie stanu technicznego mieszkań,
- wsparcie działań mających na celu poprawę infrastruktury technicznej na osiedlach mieszkaniowych.

Cel strategiczny 4.7. Dostosowywanie obiektów, w szczególności użyteczności publicznej i usługowych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- modernizacja lub przebudowa obiektów użyteczności publicznej mająca na celu stworzenie nowych przestrzeni kulturalnych, sportowych itp.
- dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- wsparcie przedsiębiorców w prowadzeniu przez nich działań mających na celu dostosowanie obiektów usługowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Cel strategiczny 4.8. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarze rewitalizacji i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców

Kierunki działań:

- poprawa wyposażenie obszaru w sieciovą infrastrukturę ciepłowniczą i wodno-ściekową,
- poprawa stanu infrastruktury drogowej i jej funkcjonalności,
- preferowanie ruchu pieszego i rowerowego, budowa ciągów pieszo-rowerowych i systemu ścieżek rowerowych,
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu.

Cel strategiczny 4.9. Rozwój infrastruktury społecznej na rzecz wsparcia osób zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym zamieszkujących obszar rewitalizacji

Kierunki działań:

- rozbudowa infrastruktury społecznej dedykowanej osobom wykluczonym społecznie lub zagrożonych wykluczeniem,
- integrowanie środowisk działających na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie inicjatyw tworzenia miejsc integracji mieszkańców na osiedlach mieszkaniowych (kluby mieszkańca, świetlice).

Cel strategiczny 5. Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz poprawa jakości środowiska naturalnego

Kierunki działań: skupiają się na podniesieniu jakości i funkcjonalności już istniejących terenów zieleni oraz tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zielonych przestrzeni publicznych oraz na poprawie jakości środowiska miejskiego. Obszar rewitalizacji jest słabo wyposażony w atrakcyjne i uporządkowane tereny zieleni, z których korzystać mogą różne grupy mieszkańców. Obszar wymaga ożywienie, między innymi poprzez stworzenie zielonej infrastruktury. Na obszarze rewitalizacji (dotyczy podobszaru nr 3) dochodzi do koncentracji poważnych problemów środowiskowych.

Cel strategiczny 5.1. Podniesienie jakości terenów zieleni na obszarze rewitalizacji oraz dostosowanie ich funkcji do potrzeb mieszkańców

Kierunki działań:

- poprawa funkcjonalności terenów zieleni,
- poprawa estetyki terenów zieleni,
- włączenie mieszkańców w proces odnowy terenów zieleni,
- wsparcie inicjatyw mających na celu organizację spotkań, wydarzeń kulturalnych czy sportowych na terenach zieleni,
- wspieranie wspólnot mieszkaniowych w pracach mających na celu podniesienie jakości terenów zieleni osiedlowej.

Cel strategiczny 5.2. Rozwój infrastruktury i przeznaczenie nowych terenów na zieloną przestrzeń publiczną na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

- rozwój zielonej infrastruktury w ramach realizacji kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- promocja idei rozbudowy systemu zielonej infrastruktury,
- włączanie mieszkańców w tworzenie nowych terenów zieleni,
- tworzenie terenów zieleni w sąsiedztwie instytucji publicznych,
- wspieranie wspólnot mieszkaniowych w pracach mających na celu tworzenie nowych terenów zieleni osiedlowej.

Cel strategiczny 5.3. Poprawa jakości środowiska miejskiego

Kierunki działań:

- wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów,
- wsparcie dla termomodernizacji budynków i podniesieniu ich ogólnej efektywności energetycznej,
- promocja proekologicznych postaw wśród mieszkańców,
- wsparcie dla rozwiązań zmniejszających ruch samochodowy oraz hałas.

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” zakłada realizację 46 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia realizują działania rewitalizacyjne (cele operacyjne Programu), dotyczące sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, gospodarczej, środowiskowej oraz postrzegania obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia te zostały podzielone na dwie grupy:

- podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia przewidziane do rewitalizacji na obszarze rewitalizacji a więc na trzech obszarach miasta pełniących różne funkcje i borykających się z odmiennymi problemami, co wykazała diagnoza będą oddziaływać również na obszar całego miasta. Wszystkie przedsięwzięcia zostały opracowane w sposób **komplementarny** co oznacza, że każde przedsięwzięcie rewitalizacyjne będzie oddziaływać nie tylko na jedną sferę. Wszystkie przedsięwzięcia będą oddziaływać na sferę społeczną, natomiast działania ingerujące w sfery: gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową oraz wizerunkową mają dopełniać sferę społeczną i odpowiadać na zidentyfikowane potrzeby społeczne.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wypracowane zostały w ramach współpracy władz lokalnych z kluczowymi interesariuszami procesu rewitalizacji w Ostrowi Mazowieckiej, tj. mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, spółdzielniami mieszkaniowymi.

6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Do „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” wpisano 34 podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane na wszystkich podobszarach rewitalizacji. Opracowane karty przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawierające zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2015r., poz. 1777):

- nazwę przedsięwzięcia,
- wskazanie podmiotów je realizujących,
- zakres realizowanych zadań,
- lokalizację,
- szacowaną wartość,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji (o ile dane te są możliwe do wskazania).

zostały przygotowane w formie Załącznika nr 4., stanowiącego integralną część Programu.

Zdecydowano się również wskazać **kluczowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne** dla obszaru rewitalizacji w Ostrowi Mazowieckiej. Są to:

- Centrum Kultury "Kultura pod napięciem" - adaptacja budynku starej elektrowni oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku;
- Stadion Miejski- skok w przyszłość;
- Ochrona zabytkowego budynku „Jatek” w Ostrowi Mazowieckiej i nadanie mu nowych funkcji kulturalnych;
- Bajkowy łącznik / Ostrowskie Przedmieście;
- Nowe centrum miasta;
- Lokalne centrum/ Nowy Świat;
- Street Workerzy w Ostrowi;
- Przebudowa i rozbudowa szkoły podstawowej przy ul. Partyzantów z włączeniem instytucji przedszkola;
- Rewitalizacja ul. Stefana Batorego;
- Budowa sieci ciągów pieszo-rowerowych.

Tabela 3. Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Skrócony opis przedsięwzięcia	Miejsce	Realizator przedsięwzięcia	Podmioty współpracujące przy realizacji przedsięwzięcia
1.	Centrum Kultury	Uzupełnienie miejsca odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców Ostrowi Mazowieckiej w sąsiedztwie stawu miejskiego oraz MOSiR na ul. Trębskiego o infrastrukturę służącą kulturze. Odtworzony zostanie historyczny, nie istniejący budynek sądu, w który wkomponowane zostanie kino wraz z Miejskim Domem Kultury. Dodatkowo zostanie wybudowany amfiteatr do plenerowych występów artystów. Wykorzystany zostanie naturalny spadek terenu do zagospodarowania przestrzeni. Położenie w okolicy szkoły, MOSiR-u, parku, stawu miejskiego, budowanego boisko-lodowiska, siłowni miejskiej, ogródka jordanowskiego oraz tworzonego obecnie Muzeum - Dom rodziny Pileckich stworzy spójną, logiczną całość. Powstanie uporządkowana przestrzeń do działań społecznych, kulturalnych, sportowych i edukacyjnych.	Przestrzeń w ciągu ulic 3 Maja, Partyzantów i Trębskiego.	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Podmioty prywatne, organizacje pozarządowe

2.	<p>"Kultura pod napięciem" - adaptacja budynku starej elektrowni oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku</p>	<p>Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę i remont budynku starej elektrowni oraz wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt multimedialny, który nie tylko znacznie rozszerzy możliwości prezentacyjne, ale również wpłynie korzystnie na atrakcyjność formy przekazu i bezpieczeństwo zbiorów. Digitalizacja zbiorów oraz wyposażenie techniczne i multimedialne budynku stworzy nowe możliwości udostępniania zbiorów i treści w znacznie szerszym zakresie. W ramach realizacji przedsięwzięcia przewidziana jest również modernizacja targowiska przy ulicy 11 listopada, będącego w bezpośrednim sąsiedztwie budynku elektrowni.</p>	<p>ul. 11 Listopada, w tym teren "Małego ryneczku" i 11 Listopada 8 i 10</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>	<p>Szkoły, wolontariusze, Miejski Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, Samorządowa instytucja kultury Muzeum- Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej, organizacje pozarządowe, Właściciel targowiska Miasto Ostrow Mazowiecka Spółdzielnia „Słoneczny dom” bloku z działki ew. nr 1684 (partycypacja w kosztach realizacji parkingu)</p>
3.	<p>Stadion Miejski- skok w przyszłość</p>	<p>Realizacja projektu polegać będzie na kompleksowej modernizacji stadionu miejskiego. Przede wszystkim zostanie wymieniona nawierzchnia bieżni na tartan wraz z odpowiednią podbudową. Kolejny element modernizacji obejmuje wybudowanie automatycznego systemu nawadniania oraz odtworzenie nawierzchni boiska. uzupełnieniem będzie budowa nowych trybun dla kibiców.</p>	<p>ul. Warchalskiego 3</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>	<p>MOSiR w Ostrowi Mazowieckiej, Kluby sportowe</p>

4.	<p>Ochrona zabytkowego budynku „Jatek” w Ostrowi Mazowieckiej i nadanie mu nowych funkcji kulturalnych</p>	<p>Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę, remont i konserwację budynku Jatek w Ostrowi Mazowieckiej, wybudowanego w 1903 r., wyposażenie budynku w niezbędne instalacje, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Celem przedsięwzięcia jest nadanie budynkowi nowych funkcji użyteczności publicznej, między innymi poprzez organizację zajęć kulturalnych, wychowawczych i integracyjnych w profesjonalnie wyposażonych salach.</p>	<p>ul. Pocztowa 20</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>	<p>Szkoły, wolontariusze, MDK, MBP, Muzeum- Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej, organizacje pozarządowe</p>
5.	<p>Bajkowy łącznik / Ostrowskie Przedmieście</p>	<p>Przedsięwzięcie zakłada połączenie kilku różnych elementów/ pomysłów w jedną spójną całość tworzącą jednolitą atrakcyjną dla mieszkańców, przestrzeń. Funkcjonalność zapewni wybudowanie ciągu komunikacyjnego (pieszego, rowerowego i samochodowego) poprzez budowę utwardzonej ulicy oraz ciągu pieszo-rowerowego. Całość zostanie zaprojektowana w taki sposób, aby stworzyć zakątki służące odpoczynkowi z możliwością aktywnego spędzenia czasu na zewnętrznej siłowni lub relaksu na ścieżce edukacyjno-przyrodniczej, wykorzystane naturalnie występujące tam walory przyrodnicze (odrębny projekt). Ciąg komunikacyjny połączy ulicę Bolesława Prusa z ulicą 3 Maja tworząc dodatkowe połączenie komunikacyjne na terenie miasta.</p>	<p>Obszar pomiędzy ulicami: Bolesława Prusa i 3 Maja, ulicą Kubusia Puchatka, wzdłuż rowu melioracyjnego</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej,</p>	<p>Partnerzy prywatni (właściciele sklepów wielko powierzchniowych, które zlokalizowane są w sąsiedztwie planowanego przedsięwzięcia), wspólnota mieszkaniowa bloku przy ul. 3 Maja 100) partnerzy publiczni oraz organizacje pozarządowe</p>

6.	Nowe centrum miasta	Przedsięwzięcie obejmuje odnowę zabytkowego budynku ratusza miejskiego, odnowę elewacji budynków sąsiadujących oraz stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej. Projekt zakłada rozbudowę (przebudowę) ulic 3 Maja, Placu Księżnej Anny Mazowieckiej, Partyzantów oraz zwiększenie przestrzeni dla ruchu pieszego i rowerowego. Przedsięwzięcie zakłada poszerzenie ul. Partyzantów oraz połączenie jej przez park do Placu Księżnej Anny Mazowieckiej (od strony PKO BP SA). Z drugiej strony ulica Mieczkowskiego zostanie również połączona z Placem Księżnej Anny Mazowieckiej. Ruch samochodowy na ul. 3 Maja będzie mógł być wyłączany a sama ulica włączana do przestrzeni publicznej dla ruchu pieszego, wydarzeń artystycznych, kulturalnych, muzycznych czy też rekreacji i wypoczynku. Naturalny spadek terenu od Ratusza w stronę ulicy Partyzantów zostanie wykorzystany do stworzenia zadaszonych miejsc parkingowych.	Przestrzeń pomiędzy ulicami: Mieczkowskiego, Partyzantów, 3 Maja, Placu Księżnej Anny Mazowieckiej	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Prywatni inwestorzy
7.	Lokalne centrum/ Nowy Świat	Miasto Ostrów Mazowiecka nie ma obecnie jednolitego centrum handlowo- usługowego. Handel i usługi są rozproszone, słabodostępne z powodu niewystarczającej liczby miejsc parkingowych. Projekt ma na celu stworzenie nowej przestrzeni publicznej skoncentrowanej na handlu i usługach w mieście. Miejsce realizacji projektu to działki położone równolegle po obu stronach ulicy 3 Maja za skrzyżowaniem ulic 3 Maja, Pocztowej i Duboisia. Zagospodarowanie tego miejsca będzie stanowiło logiczną całość z pozostałymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi tj. Centrum Kultury, Bajkowy łącznik, Nowe centrum miasta oraz Rewitalizacja ulicy Batorego. Przedsięwzięcie obejmować będzie przebudowę i remont, zaniedbanych budynków znajdujących się po północnej stronie ulicy 3 Maja od ul.	Obszar pomiędzy ulicami: Pocztową do poczty, 3 Maja, Miejskim Domem Kultury + przestrzeń za ZUS i Urzędem Skarbowym do ul. Słowackiego i Kościuszki, po dwóch stronach ulicy 3 Maja	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Podmioty prywatne (współwłasność)

		Pocztowej do budynku obecnego Miejskiego Domu Kultury. Wyremontowane budynki będą przeznaczone do działalności handlowo- usługowej. Południowa strona ulicy 3 Maja pomiędzy budynkiem ZUS a budynkami handlowo- usługowymi zostanie zagospodarowana poprzez stworzenie terenu spacerowego z możliwością zagospodarowania pod działalność handlowo- usługową przez sektor prywatny.			
8.	Street Workerzy w Ostrowi	Przedsięwzięcie obejmuje prace streetworkerów w wyznaczonych miejscach w mieście (trudne środowiska). Celem projektu jest nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobami wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi wykluczeniem społecznym, szczególny nacisk położony będzie na współpracę z dziećmi i młodzieżą, zamieszkującymi na osiedlach budynków socjalnych.	ulice Wołodyjowskiego, Sikorskiego, Legionowa, Batorego	Organizacje pozarządowe	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
9.	Przebudowa i rozbudowa szkoły podstawowej przy ul. Partyzantów z włączeniem instytucji przedszkola	Projekt jest projektem infrastrukturalnym, będzie polegał na przebudowie i rozbudowie istniejącego budynku szkoły podstawowej z połączeniem funkcji przedszkolnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą tj. placem do zajęć rekreacyjnych. Przedsięwzięcie obejmuje stworzenie miejsc parkingowych, wykup gruntów w celu zwiększenia możliwości dokonania rozbudowy. Rozbudowa istniejącego budynku polegać będzie na kompleksowym remoncie oraz dobudowaniu kondygnacji, która będzie wykorzystywana do celów edukacyjnych. Planowana jest również dobudowa świetlicy i stołówki.	Obszar pomiędzy ul. Partyzantów a ul. Trębickiego	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	

<p>10.</p>	<p>Rewitalizacja ul. Stefana Batorego</p>	<p>Przedsięwzięcie obejmuje przebudowę ciągu ulicy Batorego, remont przedszkola oraz stworzenie nowej przestrzeni publicznej z możliwością realizacji usług i handlu przez prywatnych przedsiębiorców. Ulica Batorego biegnie równolegle do ulicy Partyzantów (której poszerzenie planowane jest w ramach przedsięwzięcia Nowe Centrum Miasta. Jest zabudowana z jednej strony w większości przez stare, drewniane budynki, które wykorzystywane są jako mieszkania socjalne dla mieszkańców miasta będących w trudnej sytuacji. Ponieważ warunki mieszkaniowe są tam bardzo prymitywne, mieszkające tam osoby stanowią najczęściej osoby samotne i uzależnione od alkoholu. Z drugiej strony ulicy na znaczącej części ulica Batorego przylega do osiedla bloków mieszkalnych, znajdują się tam również budynki (najczęściej jednopiętrowe) wykorzystywane do celów handlowo- usługowych. Realizacja projektu polegać będzie na remoncie i przebudowie budynków socjalnych, remoncie przedszkola nr 1, wymianie oświetlenia, remoncie ulicy i budowie ciągów pieszo- rowerowych oraz remoncie istniejących chodników.</p>	<p>Ciąg drogowy ul. Stefana Batorego</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>	<p>Spółdzielnia Mieszkaniowa Nasz-Dom, prywatni inwestorzy, organizacje pozarządowe,</p>
<p>11.</p>	<p>Miejska Biblioteka Publiczna - Zaczarowany budynek</p>	<p>Przedsięwzięcie polegać będzie na remoncie zabytkowego budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. 11 Listopada. W ramach przedsięwzięcia przeprowadzona zostanie kompleksowa digitalizacja zbiorów. Zachowana zostanie zabytkowa substancja budynku, jej wnętrze zostanie w funkcjonalny sposób przystosowane do potrzeb użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami.</p>	<p>11 Listopada 8</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>	<p>Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrowi Mazowieckiej, organizacja pozarządowe</p>

<p>12. Teatr Forum w Ostrowi</p>		<p>Teatr Forum to interaktywna forma teatralna, pozwalająca wejść widowni na scenę. To także metoda pracy z grupą mieszkańców z pogranicza teatru i edukacji egzystencjalnej, dająca szansę nie tylko na refleksję, ale również na działanie. Widzowie, wcielając się w rolę głównego bohatera i uczestnicząc w interwencjach, badają dostępne alternatywy i trenują rozwiązania problemów, które są adekwatne do ich codziennych trudności. Dzięki temu następuje zderzenie z własnymi sytuacjami problemowymi oraz z konsekwencjami podejmowanych lub zaniechanych działań. Widzowie improwizują, we współpracy z aktorami i prowadzącym, który pośredniczy między sceną a widownią, nad kolejnymi scenami.</p>	<p>przestrzenie publiczne na obszarach rewitalizacji</p>	<p>Ostrowskie Stowarzyszenie "Ludzie z Pasją"</p>	<p>Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej</p>
<p>13. Kultura Dostępna</p>		<p>Realizacja parateatralnych wydarzeń kulturalnych. Przeprowadzenie spektakli ulicznych, czytań poezji, akcji performatywnych, cykl warsztatów mających na celu przygotowanie wydarzeń. Wydarzenia będą realizowane w różnych dostępnych miejscach, tj. chodniki, skwery, place, parkingi. Wszędzie tam gdzie znajdują się skupiska przypadkowych, obcych sobie ludzi. W ten sposób projekt "Kultura Dostępna" dotrze do osób, które nie interesowały się wydarzeniami na terenie miasta. Projekt ma zachęcać mieszkańców do aktywnego spędzania wolnego czasu, wywołać pozytywne emocje oraz integrować lokalne społeczeństwo.</p>	<p>Baza Projektu: Bursa Szkolna - Scena Kotłownia, ul. Rubinkowskiego 15</p>	<p>Ostrowskie Towarzystwo Inicjatyw Kulturalno-Oświatowych OTIKO</p>	

14.	Muzeum - Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej	Odtworzenie domu Rodziny Pileckich na cele muzeum. Uporządkowanie przestrzeni wokół obiektu. W obiekcie powstanie miejska instytucja kultury: Muzeum - Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej. W ramach realizacji przedsięwzięcia będą prowadzone prace modernizacyjne i renowacyjne, które przyczynią się do zahamowania procesu degradacji domu, pozwalając na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.	ul. Warszawska 4	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Szkoły, wolontariusze, Muzeum- Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej, organizacje pozarządowe
15.	Plac Zabaw na ul. Warchalskiego	Przedsięwzięcie polega na utworzeniu osiedlowego placu zabaw dla dzieci w wieku 2-12 lat	Warchalskiego 2, 4	Ostrowskie Towarzystwo Inicjatyw Kulturalno Oświatowych OTIKO	
16.	Park przy szpitalu	Projekt ma na celu zagospodarowanie lasu wokół szpitala powiatowego na potrzeby parku spacerowo-wypoczynkowego dla pacjentów szpitala, w tym uporządkowanie terenu, budowa ścieżek i montaż ławeczek.	Działki leśne przy szpitalu powiatowym przy ulicach: Szpitalnej, Bielskiej i Duboisa	Starostwo powiatowe	
17.	Plac zabaw przy ul. Kościuszki	Przedsięwzięcie polega na utworzeniu osiedlowego placu zabaw dla dzieci	Kościuszki 42D	Spółdzielnia mieszkaniowa lokatorsko - własnościowa NASZ DOM	SMLW NASZ DOM
18.	Cykl gier miejskich w Ostrowi	Projekt będzie polegał na zorganizowaniu i przeprowadzeniu serii gier miejskich. Podczas gier miasto stanie się planszą do gry. Uczestnicy zabawy będą wykonywać na swojej drodze zadania. Tematyka gier będzie zróżnicowana (np. historia miasta, osoby związane z miastem).	Centrum Miasta, od ul. Warszawskiej, przez 3 Maja aż do ul. Wileńskiej	Ostrowskie Stowarzyszenie "Ludzie z Pasją"	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej

19.	Dzień sąsiada	Organizacja cyklu imprez plenerowych na terenie osiedli mieszkaniowych. Wydarzenia będą organizowane wspólnie z mieszkańcami.	Imprezy na terenie osiedli mieszkaniowych położonych na obszarze rewitalizacji	Ostrowskie Stowarzyszenie "Ludzie z Pasją"	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej, mieszkańcy osiedli
20.	InterAKTYWNA Ostrow	Przedsięwzięcie ma na celu budowanie relacji mieszkańców z miastem oraz promocję ważnych miejsc i wydarzeń w historii miasta. Rozmieszczenie na terenie miasta (w rozpoznawalnych miejscach) kodów QR. Po zeskanowaniu urządzeniem mobilnym następowaloby przekierowanie do strony internetowej, na której wyświetlona zostalaby prezentacja danego miejsca.	Centrum Miasta, od ul. Warszawskiej, przez 3 Maja aż do ul. Wileńskiej oraz ulica Sikorskiego aż do ul. Legionowej	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Organizacje pozarządowe
21.	aaaasystentkę z doświadczeniem do pracy przyjmę od zaraz	Projekt ma na celu wyposażenie uczestników w podstawowe, konkretne i najbardziej poszukiwane przez pracodawców kwalifikacje zawodowe. Skutkować to będzie obniżeniem poziomu bezrobocia i bierności zawodowej na terenie miasta Ostów Mazowiecka.	Siedziba: ul. Tadeusza Kościuszki 9	Linguo sp. z o.o.	
22.	Języki obce zamiast ławki pod blokiem”	Projekt skierowany jest do młodzieży z rodzin i środowisk zagrożonych występowaniem negatywnych zjawisk społecznych takich jak uzależnienia, przestępczość, ubóstwo. Problemy te bardzo często wynikają z braku pomysłu na zagospodarowanie wolnego czasu czy też braku pasji, rozwoju własnych zainteresowań. Kurs językowy obejmujący naukę języka angielskiego nie tylko przyczyni się do polepszenia ocen w szkole, ale także do zorganizowania czasu wolnego młodzieży.	Siedziba: ul. Tadeusza Kościuszki 9	Linguo sp. z o.o.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
23.	"Pomocnik" Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem	Przedsięwzięcie skierowane jest do rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt zakłada organizację indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem,	MOPS, Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna,	MOPS	Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna,

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

		cyklicznych warsztatów dla rodziców dotyczących metod wychowawczych, socjoterapię dla dzieci, treningi umiejętności społecznych dla całych rodzin.	szkoły i przedszkola na terenie miasta Ostrow Mazowiecka		szkoły i przedszkola
24.	PROGRAM SENIOR - wsparcie osób starszych	Przedsięwzięcie obejmuje zorganizowanie placówki wsparcia dziennego na terenie miasta, co pozwoli na rozszerzenie zakresu świadczonych usług opiekuńczych oraz zorganizowanie sieci wolontariuszy, którzy pomagaliby osobom starszym.	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	MOPS	Szkoły, organizacje pozarządowe
25.	Aktywna młodość - Organizacja czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	Organizacja półkolonii letnich i zimowych (ok. 60 dzieci na każdych) Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci (ok. 20 dzieci na stałe 1 w tygodniu)	Szkoły, place zabaw, MDK, MOSiR	MOPS	Szkoły, MDK, MOSiR
26.	Stworzenie spółdzielni socjalnej	Stworzenie spółdzielni socjalnej zatrudniającej osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Powstające nowe miejsca publiczne w Ostrowi Mazowieckiej wymagać będą rozwoju usług typu sprzątanie, monitoring, pielęgnacja zieleni itp. Spółdzielnie socjalne są przedsiębiorstwami z zakresu ekonomii społecznej, które mogą być obejmowane klauzulami społecznymi w zamówieniach publicznych. Działalność spółdzielni prowadzona będzie na obszarze rewitalizacji 1,2 i 3.	Przestrzenie publiczne na obszarze rewitalizacji, w szczególności centrum miasta	Organizacje pozarządowe, osoby fizyczne	PUP
27.	Targowica - modernizacja placu targowego	Remont i modernizacja placu targowego przy ul. Broniewskiego. Stanowi on tradycyjnie jeden z najbardziej lokujących elementów identyfikujących Ostrow Mazowiecką wśród mieszkańców powiatu ostrowskiego. Cotygodniowy poniedziałkowy rynek dla wielu osób z miasta i powiatu jest obowiązkowy. Niestety warunki do prowadzenia handlu zarówno dla sprzedających jak kupujących są niezadowolające. W ramach przedsięwzięcia zostanie utwardzona	Plac targowy przy ul. Broniewskiego	Przedsiębiorcy, Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

		nawierzchnia, wybudowane zostanie podstawowe zaplecze sanitarne. Zmienione zostanie ogrodzenie i oświetlenie. Plac zostanie dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.			
28.	Ostrowski Inkubator Przedsiębiorczości	Uzyskanie prawa do użytkowania nieruchomości od PKP i stworzenie Ostrowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Zakres jego oferty będzie obejmował wynajem sal szkoleniowych, strefy co-working, biur i magazynów. Stworzenie programów wsparcia działalności gospodarczych.	Budynek dawnej stołówki na terenie zakładu nasycalni, ul. Fabryczna	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	PKP
29.	Przedsiębiorczy Ostrowianie	Przeprowadzanie szkoleń z zakresu otwarcia i prowadzenia działalności gospodarczej, pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, kompetencji "miękkich".	ul. Partyzantów 7a	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	PUP
30.	Oaza	Przejęcie od PKP obiektów: budynku administracyjnego, socjalnego oraz remizy przeciwpożarowej. W budynku administracyjnym i socjalnym powstanie dom spokojnej starości oraz dom samotnej matki, w budynku byłej remizy straży pożarnej osiedlowa świetlica z obserwatorium astronomicznym usytuowanym na wieży remizy.	Nieruchomość byłego zakładu nasycalni, ul. Fabryczna	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
31.	Centrum Integracji Społecznej	Stworzenie Centrum Integracji Społecznej w Ostrowi Mazowieckiej.	ul. Chopina 2b	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

32.	Placyk zabaw dla dzieci i młodzieży w północnym sektorze miasta Ostrów Mazowiecka	Przejęcie od PKP nieruchomości i stworzenie na niej placu zabaw dla dzieci.	ul. Fabryczna, obszar położony bezpośrednio przy w/w ulicy od strony byłej stacji PKP, w środkowej części osiedla mieszkaniowego	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	PKP
33.	Budowa sieci ciągów pieszo-rowerowych	Budowa sieci ciągów pieszo-rowerowych o długości ok. 19 km	całe miasto	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
34.	"Skwerek Obfitości"	Projekt dotyczy działań społecznych prowadzonych przez grupę sąsiedzką Skwerku Obfitości. Grupa ta organizuje szereg wydarzeń kulturalno-edukacyjnych dla mieszkańców miasta. W porozumieniu z organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi.	róg ulic Bolesława Prusa i Jagiellońskiej	Ostrowskie Stowarzyszenie "Ludzie z Pasją"	nieformalna grupa sąsiedzka "Skwerku Obfitości", Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej, Miejski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe, mieszkańcy miasta

6.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Skrócony opis przedsięwzięcia	Miejsce	Realizator przedsięwzięcia	Podmioty współpracujące przy realizacji przedsięwzięcia
1.	Wymiana sieci centralnego ogrzewania i likwidacja węzła grupowego na osiedlu Lubiejewska - 3 Maja	Przedsięwzięcie obejmuje wymianę odcinków sieci rozprowadzającej między budynkami Wspólnot Mieszkaniowych, które wyodrębniły się z byłego zasobu komunalnego. Wykonanie indywidualnych węzłów centralnego ogrzewania w budynkach obecnie podłączonych do węzła grupowego.	budynki wielorodzinne (8) między ulicami: Lubiejewska - 3 Maja	Zakład Energetyki Ciepłej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o.o.	Wspólnoty Mieszkaniowe w obrębie osiedla
2.	Modernizacja sieci wodociągowych oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej	Projekt polega na wymianie sieci z rur azbestowych i żeliwnych na rury z PE. Wymieniona zostanie armatura oraz zmodernizowane zostaną studzienki.	Projekt realizowany będzie w ulicach wyznaczonych przez Urząd Miasta do remontu	Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o.o	
3.	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 2	W ramach projektu przeprowadzone będzie docieplenie budynku szkoły, wymiana stolarki oraz modernizacja CO.	Tadeusza Kościuszki 8	Powiat Ostrowski	

4.	Termomodernizacja budynków SML Nasz Dom	Przedsięwzięci zakłada wykonanie termomodernizacji budynków mieszkaniowych. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków mieszkaniowych, zwiększy estetykę obszaru oraz ograniczy emisję CO ₂ .	Budynki: Widnichowska 5A, Kościuszki 42D, Kościuszki 42, Partyzantów 4, Anny Mazowieckiej 6, Kilińskiego 2, Kościuszki 19, Kościuszki 21, Widnichowska 5A, Widnichowska 11, Widnichowska 13, Widnichowska 9, Kościuszki 48, Kościuszki 50, Kościuszki 38, Batorego 11, Batorego 17, 3 Maja 70, 3 Maja 72, 3 Maja 74, Okrzei 5, Okrzei 5A, Okrzei 5B	Spółdzielnia mieszkaniowa lokatorsko - własnościowa NASZ DOM	
5.	Budowa infrastruktury towarzyszącej na osiedlu SMLW Nasz Dom	Projekt zakłada budowę oraz remont parkingu, remont chodnika i budowę miejsc postojowych.	Kościuszki 42C, Kościuszki 42A, Widnichowska 9, Widnichowska 3A, Kościuszki 48, Armii Krajowej 4	Spółdzielnia mieszkaniowa lokatorsko - własnościowa NASZ DOM	
6.	Na bieżąco z kulturą! - Tablice informacyjne - z informacjami na temat wydarzeń w mieście	W ramach przedsięwzięcia postawione zostaną na terenie miasta tablice informacyjne dotyczące wydarzeń kulturalnych. Obecne słupy informacyjne nie spełniają swojej funkcji. Umieszczane są na nich różnego typu reklamy (pożyczki, kredyty itp.). Tablice będą umieszczone	Kluczowe miejsca na obszarze rewitalizacji	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

		w miejscach oddalonych od centrum. Stanowiąc będą system przekazu informacji na temat wydarzeń miejskich.			
7.	Tereny inwestycyjne	Przeprowadzenie inwentaryzacji działek na terenie miasta, które mogą być atrakcyjne z punktu widzenia inwestorów. Przeprowadzenie kampanii marketingowej miasta, jako miejsca przyjaznego dla inwestorów.		Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
8.	Biznes? Tylko w Ostrowi!	Stworzenie oferty inwestycyjnej z prywatnych działek. Porozumienie się z właścicielami gruntów w sprawie ich przygotowania i wspólnej sprzedaży.		Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
9.	Ukwieczone Miasto	Nasadzenie roślinności wzdłuż ciągów pieszo-rowerowych	Pasy zieleni przy ciągach pieszo-rowerowych	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
10.	Zielona Ostrow	Nasadzenie nowej roślinności na terenie miasta	Kompleksowe nasadzenie zieleni przy działkach drogowych	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
11.	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej	Przedsięwzięcie będzie polegać na wykonaniu docieplenia ścian zewnętrznych, stropodachu, wymianie ślusarki drzwiowej i okiennej oraz modernizacji instalacji centralnego ogrzewania	Zespół Szkół nr 1 ul. Romana Rubinkowskiego 8; 07-300 Ostrow Mazowiecka	Powiat Ostrowski	

12.	Ciepła Strona Miasta	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Ostrowi Mazowieckiej.	MOSiR ul. Warchalskiego 3, ZSP nr 2 ul. Szkoły Podchorążych Piechoty 1, budynek ul. Chopina 2b	Urząd Miasta w Ostrowi Mazowieckiej	
-----	-----------------------------	--	--	-------------------------------------	--

7. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.1. Komplementarność problemowa

Wymóg opisanie mechanizmów integrowania przedsięwzięć rewitalizacji wynika z kompleksowego charakteru rewitalizacji jako procesu realizowanego przy pomocy przenikających się działań z różnych dziedzin polityk publicznych.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie sprawiając, że proces rewitalizacji będzie odczuwany we wszystkich niezbędnych aspektach, w tym zwłaszcza w aspekcie społecznym, gospodarczym i przestrzennym (w tym technicznym i środowiskowym).

Tabela 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe wpisujące się w cele rewitalizacji Programu (opracowanie własne)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel 1			Cel 2				Cel 3			Cel 4									Cel 5		
		1.1.	1.2	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	3.1.	3.2.	3.3.	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.	4.6.	4.7.	4.8.	4.9.	5.1.	5.2.	5.3.
1	Centrum Kultury		X	X		X				X		X				X	X						
2	"Kultura pod napięciem" - adaptacja budynku starej elektrowni oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku		X	X		X						X	X	X	X		X	X	X		X		
3	Stadion Miejski- skok w przyszłość		X	X	X	X		X				X				X	X				X		
4	Ochrona zabytkowego budynku „Jatek” w Ostrowi Mazowieckiej i nadanie mu nowych funkcji kulturalnych		X	X		X						X	X	X			X	X	X				
5	Bajkowy łącznik / Ostrowskie Przedmieście	X	X	X			X			X		X		X	X		X		X		X		X
6	Nowe centrum miasta	X	X	X		X	X			X		X	X	X	X		X	X	X		X	X	
7	Lokalne centrum/ Nowy Świat	X	X	X			X		X	X		X		X	X				X		X	X	X
8	Street Workerzy w Ostrowi	X		X	X	X	X	X			X												

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

9	Przebudowa i rozbudowa szkoły podstawowej przy ul. Partyzantów z włączeniem instytucji przedszkola			X													X	X	X			
10	Rewitalizacja ul. Stefana Batorego		X	X			X		X	X		X	X	X	X		X			X	X	
11	Miejska Biblioteka Publiczna - Zaczarowany budynek		X			X						X			X	X		X				
12	Teatr Forum w Ostrowi				X	X		X							X							
13	Kultura Dostępna				X	X		X							X							
14	Muzeum - Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej			X						X					X	X			X			
15	Plac Zabaw na ul. Warchalskiego					X	X						X		X		X			X		
16	Park przy szpitalu					X													X	X	X	
17	Plac zabaw przy ul. Kościuszki					X	X						X		X		X			X		
18	Cykl gier miejskich w Ostrowi	X			X	X		X		X					X							
19	Dzień sąsiada	X	X		X	X									X							
20	InterAKTYWNA Ostrow	X			X	X		X		X					X							
21	aaaasystemkę z doświadczeniem do pracy przyjmę od zaraz					X				X												
22	Języki obce zamiast ławki pod blokiem”					X																

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

23	"Pomocnik" Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem					X		X															
24	PROGRAM SENIOR - wsparcie osób starszych					X		X												X			
25	Aktywna młodość - Organizacja czasu wolnego dla dzieci z rodzin					X																	
26	Stworzenie spółdzielni socjalnej				X	X		X					X										
27	Targowica - modernizacja placu targowego		X				X			X			X	X			X	X					
28	Ostrowski Inkubator Przedsiębiorczości		X					X		X										X			
29	Przedsiębiorczy Ostrowianie		X					X		X													
30	Oaza					X		X								X				X			
31	Centrum Integracji Społecznej					X		X												X			
32	Placyk zabaw dla dzieci i młodzieży w północnym sektorze miasta Ostrow Mazowiecka					X	X							X		X			X				X
33	Budowa sieci ciągów pieszo-rowerowych / kluczowy			X			X									X				X			
34	"Skwerek Obfitości"	X				X	X							X		X							

Tabela 5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełniające wpisujące się w cele rewitalizacji Programu (opracowanie własne)

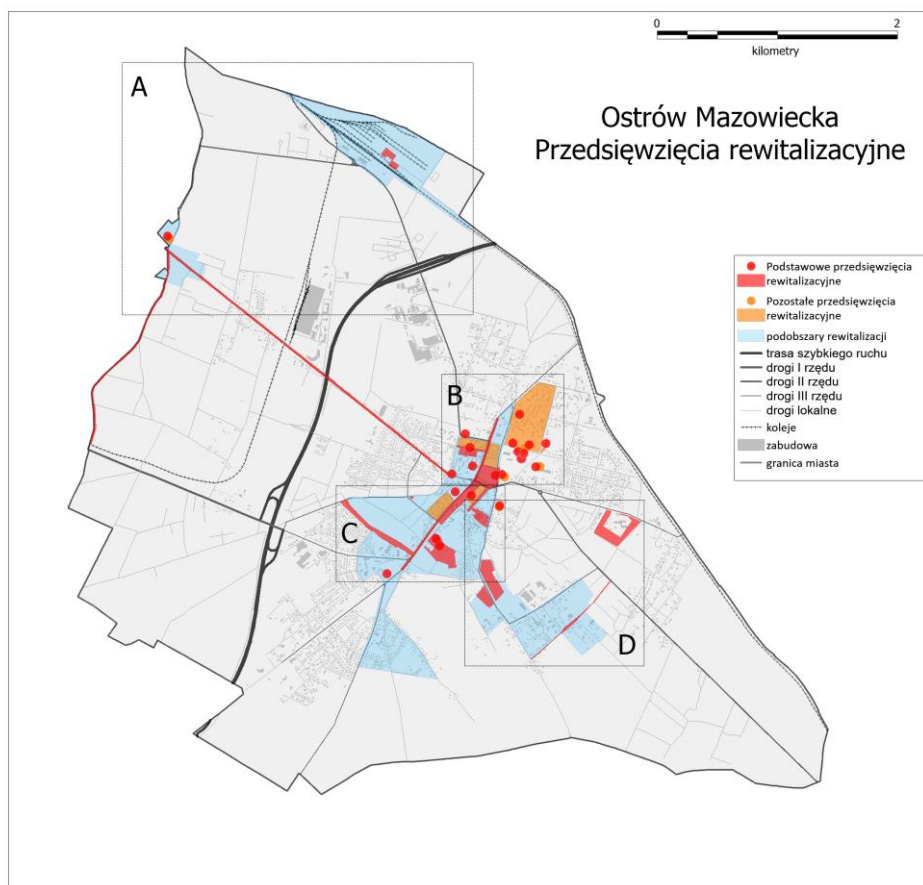
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel 1			Cel 2				Cel 3			Cel 4									Cel 5		
		1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	3.1.	3.2.	3.3.	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.	4.5.	4.6.	4.7.	4.8.	4.9.	5.1.	5.2.	5.3.
1	Wymiana sieci centralnego ogrzewania i likwidacja wężła grupowego na osiedlu Lubiejewska - 3 Maja														X				X				X
2	Modernizacja sieci wodociągowych oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej														X				X				X
3	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 2																X						X
4	Termomodernizacja budynków SML Nasz Dom												X		X								X
5	Budowa infrastruktury towarzyszącej na osiedlu SMLW												X		X				X				X
6	Na bieżąco z kulturą! - Tablice informacyjne - z informacjami na temat wydarzeń w mieście		X											X		X							
7	Tereny inwestycyjne		X					X															
8	Biznes? Tylko w Ostrowi!		X					X															
9	Ukwieczone Miasto												X									X	X

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

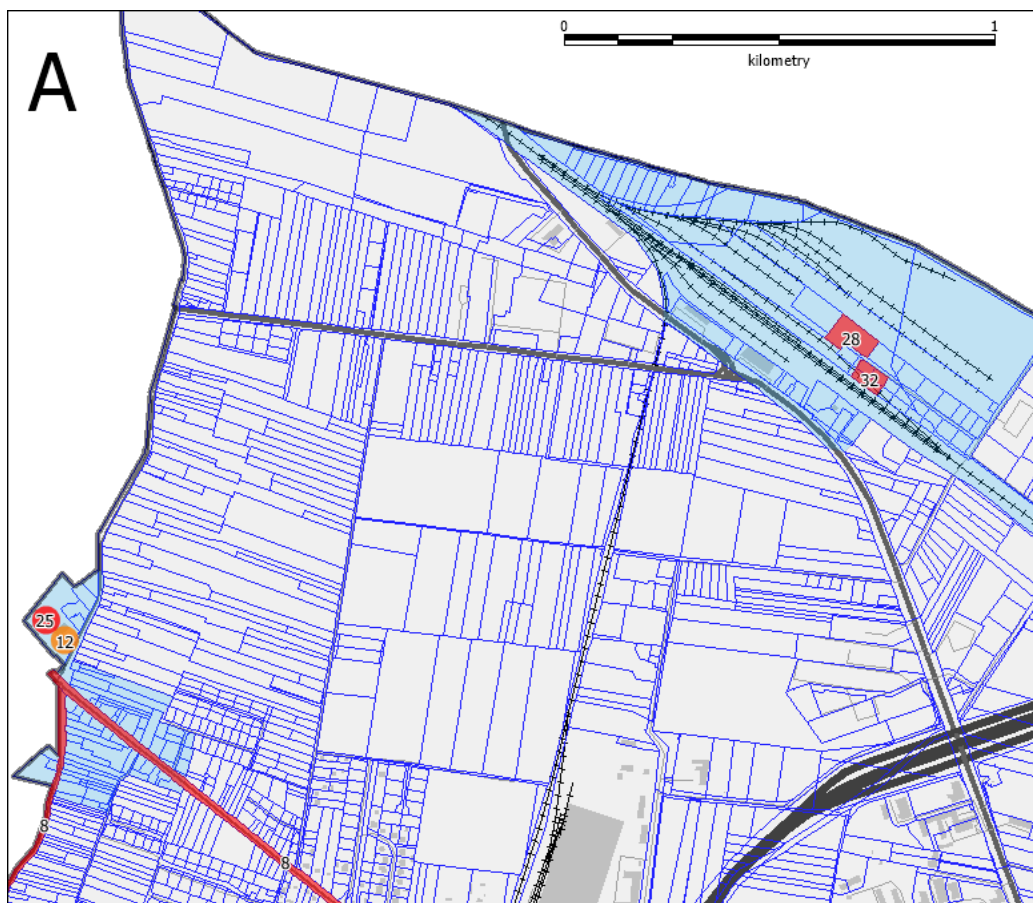
10	Zielona Ostrów													X							X	X	X
11	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej													X				X					X
12	Ciepła Strona Miasta													X				X					X

7.2. Komplementarność przestrzenna

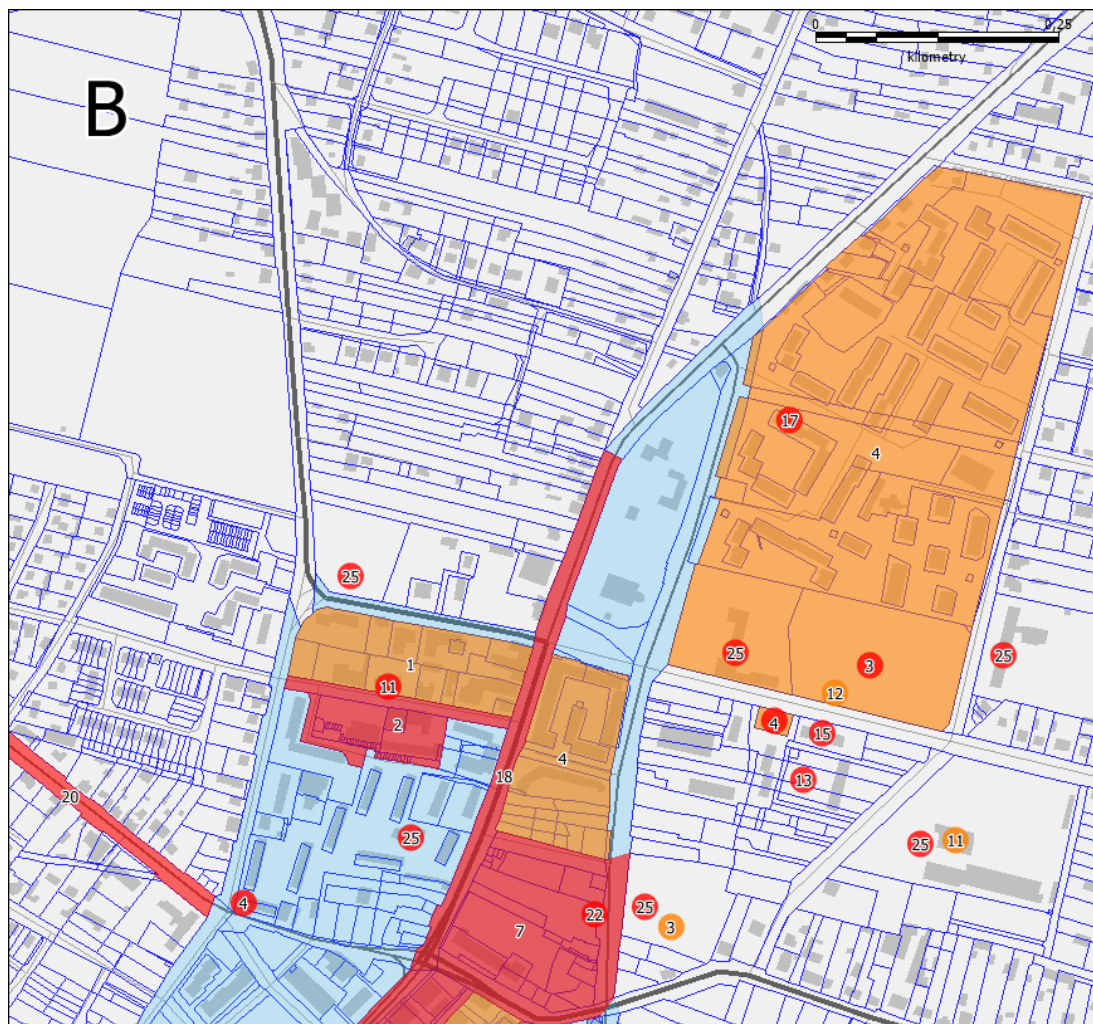
Program rewitalizacji obejmuje trzy podobszary. W przypadku podobszaru centralnego przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są w kilku miejscach, w których ogniskują się problemy bądź zlokalizowane są obiekty czy budowle, których remont i modernizacje związane są z kwestiami programowymi (zmiana funkcji, udostępnienie budynku na określone działalności, poprawienie dostępności, bezpieczeństwa, itp.). W przypadku obszaru drugiego i trzeciego istotą podejmowanych działań jest poprawa sytuacji społecznej w obszarach peryferyjnych a dzięki innym projektom poprawienie dostępności przestrzennej i likwidacja zjawiska odreparowania fizycznego mieszkańców tych obszarów. Dzięki podjętym działaniom rewitalizacyjnym będą oni mogli korzystać z usług publicznych i oferty miasta w miejscu zamieszkania i w części gdzie występuje koncentracja tych usług.

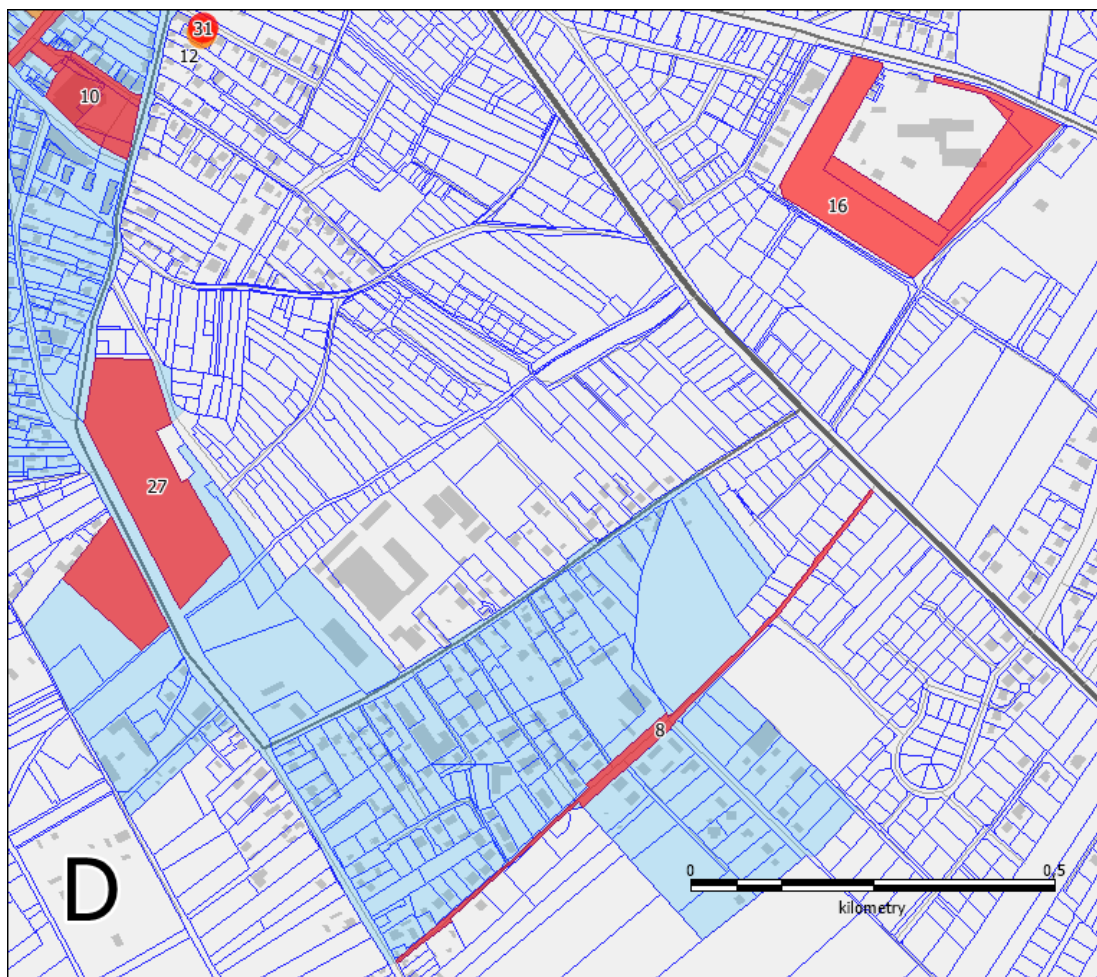
Mapa 7. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)

Mapa 8. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 2 i nr 3 (opracowanie własne)

Mapa 9. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 1, część północna (opracowanie własne)

Mapa 10. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 1, część południowa (opracowanie własne)

7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza zaprojektowanie systemu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym modelu zarządzania miastem. „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” zakłada ścisłą współpracę podmiotów realizujących określone przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W przypadku przedsięwzięć złożonych i dotyczących wielu sfer życia publicznego liderem będą przedstawiciele Urzędu Miasta, którzy pełnić będą funkcje koordynacyjne. Szczegółowe zasady zarządzania Programem zostały omówione w rozdziale 6.

7.4. Komplementarność finansowa

Komplementarność finansowa oznacza zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, w sposób umiejętny i zapewniający wykluczenie ryzyka podwójnego finansowania.

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” spełnia wymogi komplementarności źródeł finansowania. Program zawiera indykatywne ramy finansowe dla wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zostały dokładnie wskazane w Załączniku nr 4 do Programu. W przypadku pozyskania dodatkowych środków finansowych przewiduje się zwiększenie kwot dla kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Dla każdego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wskazano ramowe źródła finansowania. Przedsięwzięcia będą finansowane zarówno ze źródeł publicznych jak i prywatnych. Szacunkowy koszt oraz źródła finansowania zostały również zaprezentowane w rozdziale 9 Programu.

8. Partycypacja społeczna

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” tworzony jest przez władze miasta wspólnie z mieszkańcami i innymi grupami interesariuszy. Uspołecznienie działań związanych z rewitalizacją przewidziane jest na wszystkich etapach, łącznie z etapem realizacji. Planowana rewitalizacja może bowiem zakończyć się sukcesem tylko w sytuacji zaangażowania społeczności lokalnej w działania z nią związane.

Prace nad Programem zostały podzielone na trzy etapy: diagnostyczny, projektowania i programowania. Na każdym z etapów przewidziane było włączenie różnych grup społecznych, wykorzystując różne formy partycypacji społecznej.

Na etapie diagnostycznym mieszkańcy i różne grupy interesariuszy związanych z miastem przedstawiali swoje oceny dotyczące problemów rozwojowych miasta i obszarów oraz obiektów wymagających interwencji. Stosując metody **CAW i PAPI** zebrano interesujący materiał studialny, dotyczący funkcjonowania miasta w różnych sferach życia publicznego, zidentyfikowano obszary postrzegane przez mieszkańców jako kryzysowe i wymagające interwencji publicznej. Wykorzystując media elektroniczne i tradycyjne dotarto z informacją o rewitalizacji, jej istocie i zadaniach do różnych grup interesariuszy. Na tym etapie zorganizowana została **debata** na temat problemów rozwojowych miasta i rewitalizacji. Debata była okazją do poznania opinii różnych grup: mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowych i innych. Formułowano potrzeby i komentowano dotychczasowe oraz pożądane rozwiązania. W czasie przygotowywania diagnozy zorganizowano także **warsztaty**, które były poświęcone konsultacjom projektu wskazania granic obszarów zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz diagnozy stanowiącej podstawę wyznaczenia tych granic. Diagnoza określała czynniki i zjawiska kryzysowe oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.

Debata i warsztaty zorganizowane w fazie diagnostycznej oraz przyjęcie przez Radę Miasta Ostrów Mazowiecka zasięgu granic obszarów zdegradowanego i rewitalizacji zapoczątkowały proces zbierania propozycji projektów, które w opinii interesariuszy, służyłyby naprawie sytuacji w mieście.

Na etapie projektowania powstała wizja rewitalizacji, określone zostały kierunki działań i cele rewitalizacji. Po zakończeniu fazy diagnostycznej zrealizowano już dodatkowe **wywiady** z przedstawicielami różnych instytucji i organizacji, które prowadzą działalność w obszarach, które będą przedmiotem interwencji w ramach rewitalizacji. Planowane jest zorganizowanie spotkania, na którym przedstawiona zostanie wizja, cele rewitalizacji i kierunki działań w celu ich skonsultowania z interesariuszami i zebrania informacji na temat projektów niezbędnych do zrealizowania celów programu rewitalizacji. Nad wyborem przedsięwzięć rewitalizacyjnych pracowała Komisja Oceny Projektów.

W etap programowania również wpisane jest prowadzenie konsultacji społecznych. Przewidziana jest debata na temat przygotowanego projektu GPR oraz warsztaty, na których przedstawiciele interesariuszy pracować będą nad modyfikacjami projektu GPR w celu uwzględnienia zgłaszanych uwag i postulatów przy zachowaniu spójności GPR i zapewnieniu możliwości realizacji jego głównych celów.

9. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

Szacunkowe ramy finansowe „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” wpisano zostały zaplanowane na cały okres trwania Programu.

Całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych Programu wyniesie 138 450 300zł. W tej kwocie realizacja przedsięwzięć podstawowych wyniesie 117 955 300zł.

Tabela 6. Źródła finansowania oraz szacunkowa wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Źródła finansowania			
			Wartość/udział krajowych środków publicznych	Wartość/udział środków prywatnych	Wartość/udział środków UE	Wartość/udział środków z innych źródeł
1.	Centrum Kultury	15000000	X	X	X	X
2.	"Kultura pod napięciem" - adaptacja budynku starej elektrowni oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku	5500000	X	X	X	X
3.	Stadion Miejski- skok w przyszłość	3000000	X		X	X
4.	Ochrona zabytkowego budynku „Jatek” w Ostrowi Mazowieckiej i nadanie mu nowych funkcji kulturalnych	5000000	X		X	
5.	Bajkowy łącznik / Ostrowskie Przedmieście	5200000	X	X	X	X
6.	Nowe centrum miasta	20000000	X	X	X	X

7.	Lokalne centrum/ Nowy Świat	1500000	X	X	X	X
8.	Street Workerzy w Ostrowi	280000	X		X	X
9.	Przebudowa i rozbudowa szkoły podstawowej przy ul. Partyzantów z włączeniem instytucji przedszkola	10000000	X		X	X
10.	Rewitalizacja ul. Stefana Batorego	33000000	X	X	X	X
11.	Miejska Biblioteka Publiczna - Zaczarowany budynek	4000000	X		X	X
12.	Teatr Forum w Ostrowi	30000	X	X	X	X
13.	Kultura Dostępna	30000	X	X	X	X
14.	Muzeum - Dom Rodziny Pileckich w Ostrowi Mazowieckiej	2000000	X	X	X	X
15.	Plac Zabaw na ul. Warchalskiego	200000	X		X	X
16.	Park przy szpitalu	30000	X		X	
17.	Plac zabaw przy ul. Kościuszki	82000		X		
18.	Cykl gier miejskich w Ostrowi	70000	X	X	X	X
19.	Dzień sąsiada	100000	X	X	X	X

20.	InterAKTYWNA Ostrów	100000	X		X	X
21.	aaaasystentkę z doświadczeniem do pracy przyjmę od zaraz	74800	X	X	X	X
22.	Języki obce zamiast ławki pod blokiem”	78500	X	X	X	X
23.	"Pomocnik" Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem	700000	X		X	X
24.	PROGRAM SENIOR - wsparcie osób starszych	3800000	X		X	X
25.	Aktywna młodzież - Organizacja czasu wolnego dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	280000	X		X	X
26.	Stworzenie spółdzielni socjalnej	100000	X		X	X
27.	Targowica - modernizacja placu targowego	1500000	X	X	X	X
28.	Ostrowski Inkubator Przedsiębiorczości	3000000	X		X	X
29.	Przedsiębiorczy Ostrowianie	500000	X	X	X	X
30.	Oaza	500000	X		X	X
31.	Centrum Integracji Społecznej	500000	X		X	X
32.	Placyk zabaw dla dzieci i młodzieży w północnym sektorze miasta Ostrów Mazowiecka / PLAC ZABAW	200000	X		X	X

33.	Budowa sieci ciągów pieszo-rowerowych / kluczowy	1500000	X		X	
34.	"Skwerek Obfitości"	100000	X	X	X	X

Tabela 7. Źródła finansowania oraz szacunkowa wartość uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość	Źródła finansowania			
			Wartość/udział krajowych środków publicznych	Wartość/udział środków prywatnych	Wartość/udział środków UE	Wartość/udział środków z innych źródeł
1	Wymiana sieci centralnego ogrzewania i likwidacja węzła grupowego na osiedlu Lubiejewska - 3 Maja	3500000	X	X	X	X
2	Modernizacja sieci wodociągowych oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej	2500000	X	X	X	X
3	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 2	1300000	X		X	X
4	Termomodernizacja budynków SML Nasz Dom	5045000	X	X	X	X
5	Budowa infrastruktury towarzyszącej na osiedlu SMLW Nasz Dom	1140000	X	X	X	
6	Na bieżąco z kulturą! - Tablice informacyjne - z informacjami na temat wydarzeń w mieście	10000	X	X	X	X

„GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA NA LATA 2016 – 2023”

7	Tereny inwestycyjne	300000	X			X
8	Biznes? Tylko w Ostrowi!	100000	X	X	X	X
9	Ukwieczone Miasto	1000000	X		X	
10	Zielona Ostrow	1000000	X		X	
11	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej	1600000	X		X	X
12	Ciepła Strona Miasta	3000000	X		X	X

10. System realizacji (wdrażania) Gminnego Programu Rewitalizacji

Program rewitalizacji miasta Ostrów Mazowiecka jest programem gminnym. Podmiotem odpowiedzialnym za jego całościową realizację będą miały więc władze miejskie. Kluczową rolę będzie odgrywał Komitet Rewitalizacji. Szczegółowe rozwiązania organizacyjne przygotowane zostaną po konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji.

11. System monitoringu i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitorowanie „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” będzie prowadzone w zakresie rzeczowym i finansowym, na dwóch poziomach:

- strategicznym – monitorowanie całego Programu,
- operacyjnym - monitorowanie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Podstawą systemu monitoringu i oceny realizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023” będzie pozyskanie niezbędnych danych, w tym danych statystycznych, danych przestrzennych oraz danych zbieranych przez komórki organizacyjne Urzędu Miasta Ostrów Mazowiecka oraz jednostek organizacyjnych samorządu miasta świadczących usługi publiczne. Dane te powinny być gromadzone na poziomie adresowym, z możliwością agregacji dla podobszarów rewitalizacji.

W systemie powinny być gromadzone dane dotyczące sfer: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Dane statystyczne gromadzone w systemie w sposób ciągły powinny służyć do przeprowadzania analiz i corocznego raportowania postępu w realizacji Programu oraz poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ocena procesu rewitalizacji będzie prowadzona na trzech poziomach:

1. Wskaźniki dla obszarów rewitalizacyjnych
2. Wskaźniki produktu
3. Wskaźniki efektu

Zestaw wskaźników oraz szczegółowy mechanizm monitorowania zostanie przygotowany po konsultacjach projektu GPR przy udziale interesariuszy w ramach działań powołanego Komitetu Rewitalizacji.

12. Zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji powstał przy uwzględnieniu zapisów zawartych w kluczowych dokumentach programowych dotyczących rozwoju Miasta Ostrów Mazowiecka. Projekty zawarte w GPR wpisują się w przygotowane wcześniej programy i wynikają ze strategii rozwoju miasta. Zakłada się, że wraz z przyjęciem GPR wprowadzane będą modyfikacje w realizowanych lub planowanych programach tak, by wszelkie działania podejmowane na obszarze rewitalizacji były komplementarne i prowadziły do najbardziej skutecznej realizacji celów GPR.

Spisy ilustracji

Spis map

Mapa 1. Podział miasta Ostrów Mazowiecka na jednostki przestrzenne przyjęte do analiz wskaźnikowych (opracowanie własne na podstawie danych: BDL GUS)	9
Mapa 2. Obszar zdegradowany Miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne)	10
Mapa 3. Obszar rewitalizacji miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne)	12
Mapa 4. Podobszar rewitalizacji nr 1 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).	13
Mapa 5. Podobszar rewitalizacji nr 2 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).	14
Mapa 6. Podobszar rewitalizacji nr 3 miasta Ostrów Mazowiecka (opracowanie własne).	15
Mapa 7. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)	57
Mapa 8. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 2 i nr 3 (opracowanie własne)	58
Mapa 9. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 1, część północna (opracowanie własne).....	59
Mapa 10. Rozmieszczenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji nr 1, część południowa (opracowanie własne).....	60

Spis tabel

Tabela 1. Zestawienie wskaźników do wypracowania kryteriów twardych (opracowanie własne).....	8
Tabela 2. Cele strategiczne i operacyjne Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostrów Mazowiecka na lata 2016-2023 (opracowanie własne)	23
Tabela 3. Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)	35
Tabela 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe wpisujące się w cele rewitalizacji Programu (opracowanie własne)	52
Tabela 5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełniające wpisujące się w cele rewitalizacji Programu (opracowanie własne)	55
Tabela 6. Źródła finansowania oraz szacunkowa wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)	64
Tabela 7. Źródła finansowania oraz szacunkowa wartość uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych (opracowanie własne)	67